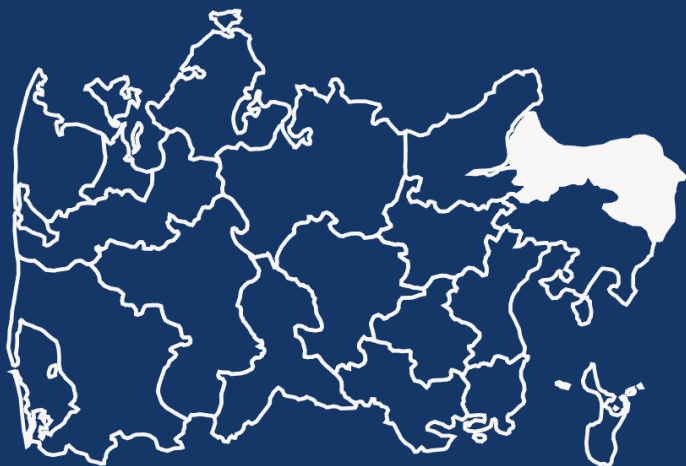

Erhvervsudvikling i Norddjurs Kommune

Tendenser, specialisering og vækst

Marts 2025

Indhold

1. Forord og sammenfatning	3
2. Beskæftigelse og specialisering	7
3. Virksomhedsbestand	12
4. Iværksætteri	18
5. Vækstvirksomheder og eksport	28
6. Udvalgte initiativer	32

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

1

Forord og sammenfatning

Forord

Velkommen til den sjette udgave af Kommunerapporten om erhvervsudviklingen i Midtjylland. Rapporten giver et opdateret indblik i erhvervslivet i de 19 midtjyske kommuner og belyser de muligheder og udfordringer, der præger udviklingen.

Erhvervshus Midtjylland arbejder for at styrke vækstdrivere og konkurrencemæssige fordele i regionen. Vi ser det som en central opgave at identificere og adressere barrierer for erhvervsudviklingen, så vi i fællesskab kan skabe de bedste rammer for virksomhederne. Kommunerapporten spiller en vigtig rolle i dette arbejde, da den leverer et vidensbaseret grundlag for strategiske beslutninger og samarbejder, der kan understøtte erhvervslivet både lokalt og regionalt.

Som tidligere vil årets kommunerapport indeholde kommenteret erhvervsstatistik. I år adskiller rapporten sig dog ved at indeholde nye indikatorer på iværksætteri – et højaktuelt emne. Der er fokus på de brancher med flest iværksættere, iværksætternes uddannelsesniveau samt andelen af kvindelige iværksættere, hvilket kan være med til at danne grundlag for endnu mere målrettede og tilpassede erhvervsfremmetiltag, som bedre imødekommer de konkrete behov.

Vi sætter stor pris på kommunernes bidrag til rapporten. Deres input er afgørende for at skabe et solidt fundament for videndeling og inspiration på tværs af kommuner. Dette samarbejde kan danne grobund for nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber, der styrker det lokale erhvervsliv og udnytter regionens mange potentialer.

Et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og Erhvervshus Midtjylland er afgørende for en effektiv erhvervsfremmeindsats. Kommunerapporten skal fungere som et redskab til at fremme denne indsats og skabe et fælles overblik over regionale og tværkommunale potentialer samt de mest presserende udfordringer.

I rapporten sammenlignes kommunernes udvikling med Region Midtjylland, resten af landet og en række sammenligningskommuner.

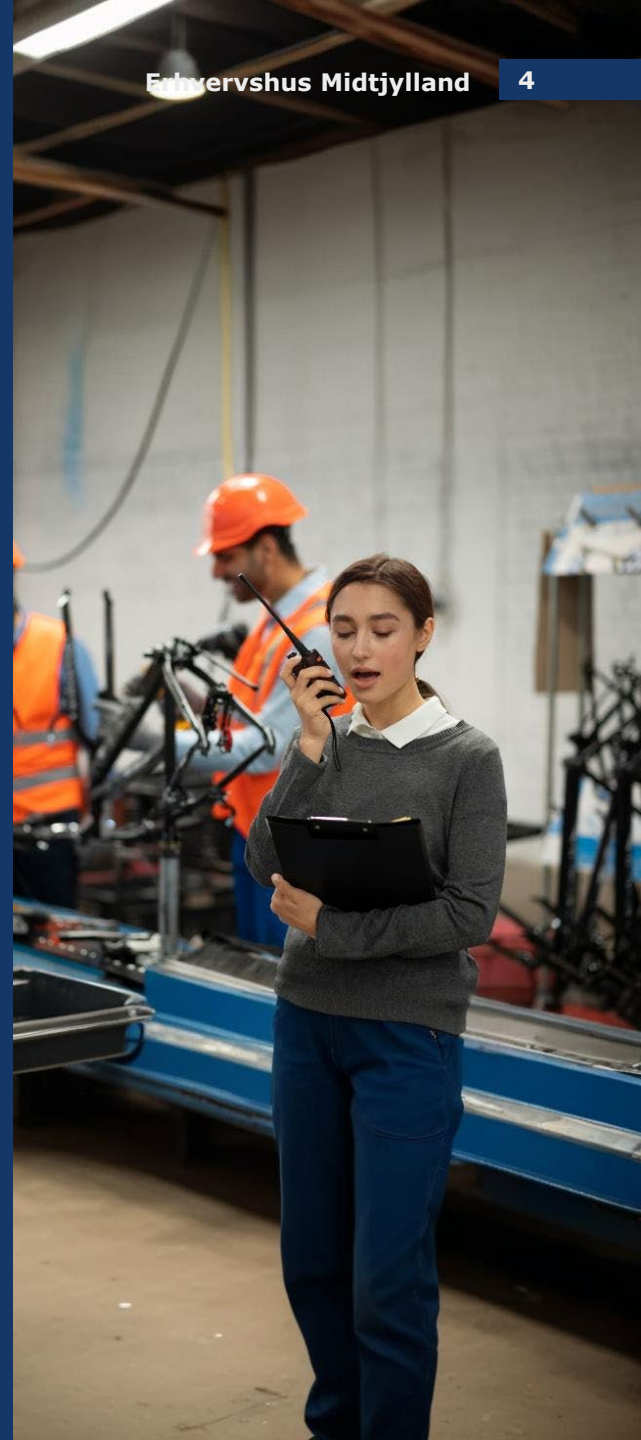
Sammenligningskommunerne er Lemvig Kommune, Struer Kommune, Ringkøbing-Skjern Kommune, Skive Kommune og Samsø Kommune.

Vi håber, at rapporten vil inspirere og bidrage til en fortsat stærk erhvervsudvikling i hele Midtjylland.

God læselyst!

Bestyrelsesformand Ib Lauritsen,

Direktør Helle Berthold Rosenberg

Sammenfatning – erhvervspræstationer

Tabellen til højre sammenfatter Norddjurs Kommunes erhvervspræstationer i 2023 på en række nøgleområder. I tabellen er Norddjurs Kommune sammenlignet med hele Region Midtjylland og med andre kommuner i Danmark af samme type som Norddjurs Kommune (angivet ved et trafiklys).

Norddjurs Kommune har oplevet en negativ jobudvikling i den private sektor i perioden 2018-2023, der også står markant svagere end udviklingen i regionen under ét.

En række faktorer bidrager til denne udvikling. Andelen af vækstvirksomheder ligger markant under regionsniveauet og er faldet de seneste år. Samtidig har nye virksomheder i kommunen en relativt beskeden overlevelsese-rate.

Andelen af eksportvirksomheder er derudover lavere end i regionen som helhed, og eksportværdien har udviklet sig beskeden-t.

Rapporten viser, at især transport, detailhandel samt træ- og møbelindustri bidrager til faldet i beskæftigelsen. Omvendt har et erhverv som bygge & anlæg haft vækst.

På den positive side er iværksætterraten i kommunen højere end regionsgennemsnittet, samtidig med at der flytter flere virksomheder til kommunen, end der fraflytter.

	Norddjurs Kommune	Region Midtjylland	Sammenligning med andre landkommuner
 Jobvækst i den private sektor 2018-23	-1,2 pct.	8,5 pct.	
 Iværksætterrata	4,3	3,8	
 Treårig overlevelsese-rate for nye virksomheder	54,7 pct.	57,3 pct.	
 Andel vækstvirksomheder	9,0 pct.	12,4 pct.	
 Andel eksportvirksomheder	16,3 pct.	20,4 pct.	
 Jobvækst i store virksomheder 2018-23	12,1 pct.	14,3 pct.	

Signaturforklaring:

Svageste tredjedel blandt landkommuner i Danmark

Midterste tredjedel blandt landkommuner i Danmark

Bedste tredjedel blandt landkommuner i Danmark

Sammenfatning – erhvervsstruktur

Oversigten til højre giver et samlet billede af Norddjurs Kommunes profil som erhvervskommune.

De største brancher i kommunen, målt på antal beskæftigede, er bygge og anlæg, de primære erhverv samt detailhandel. Tilsammen beskæftiger disse tre brancher over 3.000 årsværk.

Norddjurs Kommune har en høj specialisering inden for primære erhverv, metal-industri samt tekstil-, træ- og møbelindustrien. De to førstnævnte brancher udgør en andel af den private beskæftigelse, der er mere end tre gange så høj som i en gennemsnitskommune.

Sammenlignet med Region Midtjylland adskiller Norddjurs Kommune sig ved at have en markant højere andel af beskæftigelsen i mikrovirksomheder, mens store virksomheder fylder mindre i det lokale erhvervsliv end i regionen som helhed.

Analysen belyser også iværksætermiljøet i kommunen. Den viser, at andelen af kvindelige iværksættere i Norddjurs Kommune ligger lidt højere end regions-gennemsnittet. Kommunen skiller sig især ud med en relativt høj andel kvindelige iværksættere blandt personer over 40 år.

De tre største brancher

1. Bygge og anlæg:	1.105 årsværk
2. Primære erhverv:	1.086 årsværk
3. Detailhandel:	912 årsværk

Andel kvindelige iværksættere

Norddjurs Kommune:	25,6 pct.
Region Midtjylland:	25,3 pct.

Top 3 specialiserede brancher

1. Primære erhverv:	4,1
2. Metalindustri:	3,5
3. Tekstil-, træ- og møbelindustrien:	2,7

Andel beskæftigede i store og små virksomheder

Norddjurs Kommune	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	43 pct.
Store virksomheder (50+):	28 pct.
Region Midtjylland	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	30 pct.
Store virksomheder (50+):	39 pct.

Note: En specialisering på 1,0 svarer til, at en branche udgør en andel af den private beskæftigelse, der er det samme som landsgennemsnittet.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

2

Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit giver et overblik over den private jobskabelse i Norddjurs Kommune og kortlægger kommunens erhvervsprofil.

På næste side vises udviklingen i den private beskæftigelse de senere år samt den kvartalsvise udvikling i 2024 for private lønmodtagere.

De efterfølgende sider går i dybden med kommunens erhvervsstruktur. Først vises, hvordan de private jobs er fordelt på brancher, og hvad jobudviklingen har været på brancheniveau. Derefter viser afsnittet, hvordan beskæftigelsen er fordelt på større og mindre virksomheder.

Afslutningsvis kigger afsnittet nærmere på brugen af udenlandsk arbejdskraft.

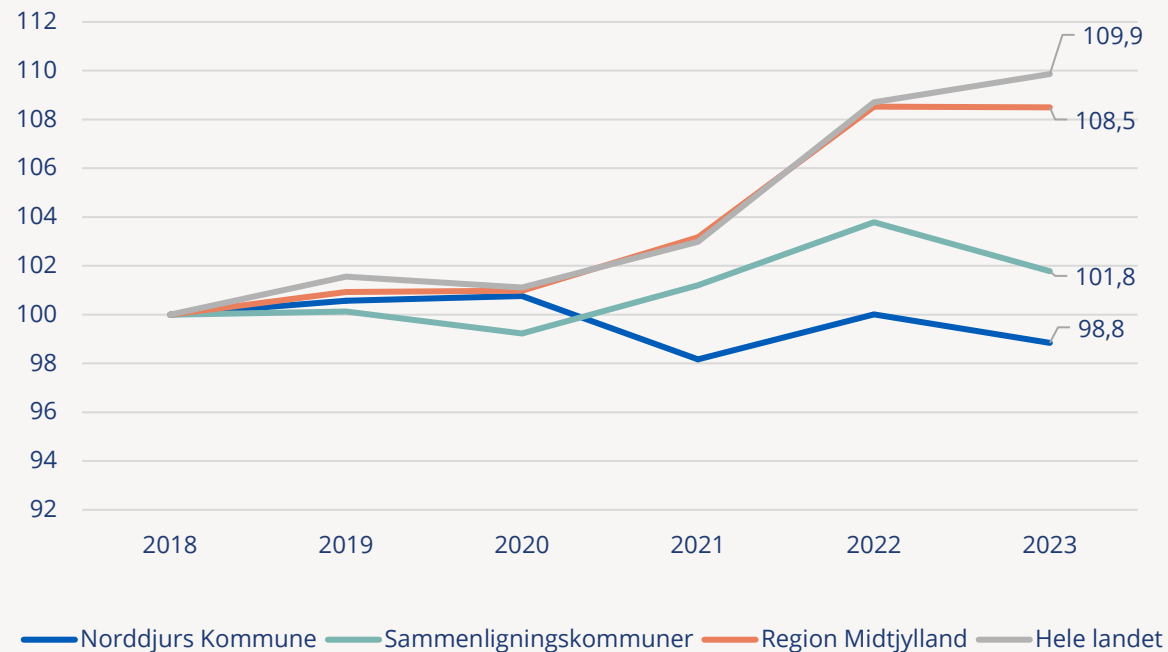
Svag udvikling i den private beskæftigelse

Udviklingen i den private beskæftigelse er en sammenfattende indikator for erhvervspræstationerne på lokalt niveau, der afspejler den samlede effekt af en række underliggende indikatorer som iværksætteri, vækstvirksomheder, tiltrækning af virksomheder, konkurser, mv. Figur 2.1 viser udviklingen i antallet af private fuldtidsbeskæftigede i Norddjurs Kommune i forhold til udviklingen i sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Det fremgår, at der i perioden 2018-2023 er sket et mindre fald i den private beskæftigelse i Norddjurs Kommune på ca. 1,2 pct. Det svarer til et fald på ca. 100 årsværk. Til sammenligning har sammenligningskommunerne oplevet en vækst på knap to pct., mens det regionale gennemsnit er steget 8,5 pct.

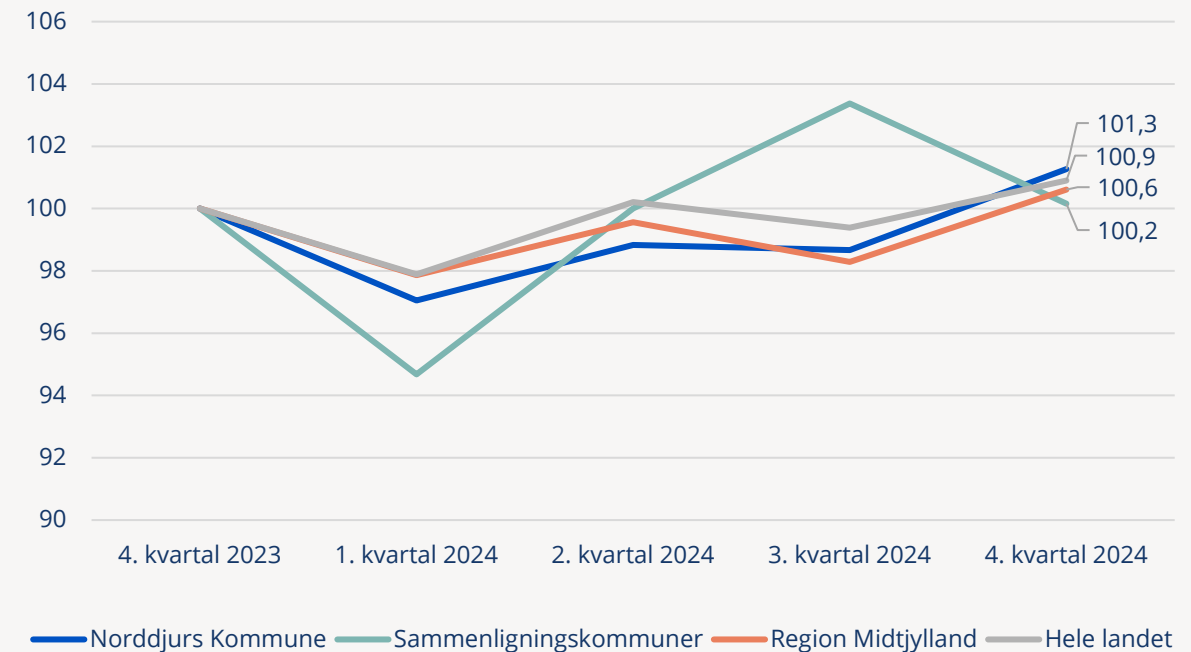
Figur 2.2 viser den kvartalsvise udvikling i beskæftigelsen i det seneste år målt på antallet af privatansatte lønmodtagere. Udviklingen i Norddjurs Kommune svarer i høj grad til udviklingen i regionen og på landsplan. Efter et fald i første kvartal af 2024 ses en stigning hen over året, således at beskæftigelsen ved årets afslutning lå på et niveau svarende til slutningen af 2023.

Figur 2.1. Indeks for udvikling i privat fuldtidsbeskæftigelse (2018=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 2.2. Indeks for udvikling i privatansatte lønmodtagere, 2024 (4. kv. 2023=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af jobindsats.dk. Beskæftigelsen i den private sektor er opgjort ved den samlede fuldtidsbeskæftigelse fratrukket branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

Mangfoldig erhvervsstruktur med bygge og anlæg som største branche

Tabel 2.1 giver et overblik over den private beskæftigelse og udviklingen heri i Norddjurs Kommune fordelt på brancher. Tabellen viser også de enkelte branchers erhvervsmæssige specialisering i Norddjurs Kommune i 2023. Det fremgår, at bygge og anlæg er den største branche i kommunen, og at beskæftigelsen i denne branche er steget i perioden. Primære erhverv og detailhandel fylder også en betydelig del af beskæftigelsen, men har oplevet et fald i beskæftigelsen fra 2018-23. Elektronik-, maskin- og transportindustrien har oplevet en stor fremgang og skiller sig ud som en af de større brancher med høj vækst i beskæftigelsen.

Tabel 2.1. Antal private jobs, jobvækst 2018-23 samt erhvervsmæssig specialisering, fordelt på brancher

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2018-23 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2018-23 (pct.)	Specialisering, 2023
	2018	2023			
Bygge & anlæg	1.039	1.105	6%	14%	1,4
Primære erhverv	1.106	1.086	-2%	-3%	4,1
Detailhandel	978	912	-7%	3%	1,1
Tekstil-, træ- og møbelindustri	748	673	-10%	6%	2,7
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	480	606	26%	10%	1,4
Metalindustri	551	575	4%	-2%	3,5
Transport	522	434	-17%	10%	0,9
Hoteller og restauranter	320	331	3%	12%	0,9
Operationel service	487	323	-34%	7%	0,6
Engroshandel	305	287	-6%	5%	0,4
Fødevareindustri	164	226	37%	7%	1,0
Sundhedsvæsen	219	224	2%	24%	1,0
Råstof og energi, mv.	162	204	26%	24%	2,1
Undervisning	181	197	9%	7%	1,1
Rådgivning og forskning	164	191	17%	22%	0,3
Andre serviceydelser	189	191	1%	7%	0,9
Ejendomshandel	185	181	-2%	3%	0,9
Finansiering og forsikring	219	160	-27%	8%	0,4
Kultur og fritid	121	120	0%	16%	0,9
Velfærdsinstitutioner	78	80	2%	12%	0,4
Kemisk industri, medicinalindustri og plast-, glas- og betonindustri	60	75	26%	16%	0,2
Erhvervsservice	52	62	19%	8%	0,4
Tele, it og information	67	60	-11%	24%	0,1
Forlag, tv og radio	24	19	-22%	13%	0,2
Alle brancher	8.419	8.322	-1%	10%	1,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ.

Stærk erhvervsspecialisering inden for primære erhverv, samt metalindustri

Figuren til højre giver en grafisk illustration af Norddjurs Kommunes erhvervsmæssige specialisering og udvikling. Den fokuserer på de brancher, der fylder mest beskæftigelsesmæssigt i kommunen, jf. tabel 2.1 på forrige side.

Det fremgår, at Norddjurs Kommune er specialiseret inden for især primære erhverv og metalindustri. Disse brancher fylder mere end 3,5 gange så meget i kommunen som i en gennemsnitlig kommune.

Den stærkeste jobvækst har fundet sted inden for elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri. Omvendt har brancher som operationel service og transport oplevet et markant fald i beskæftigelsen.

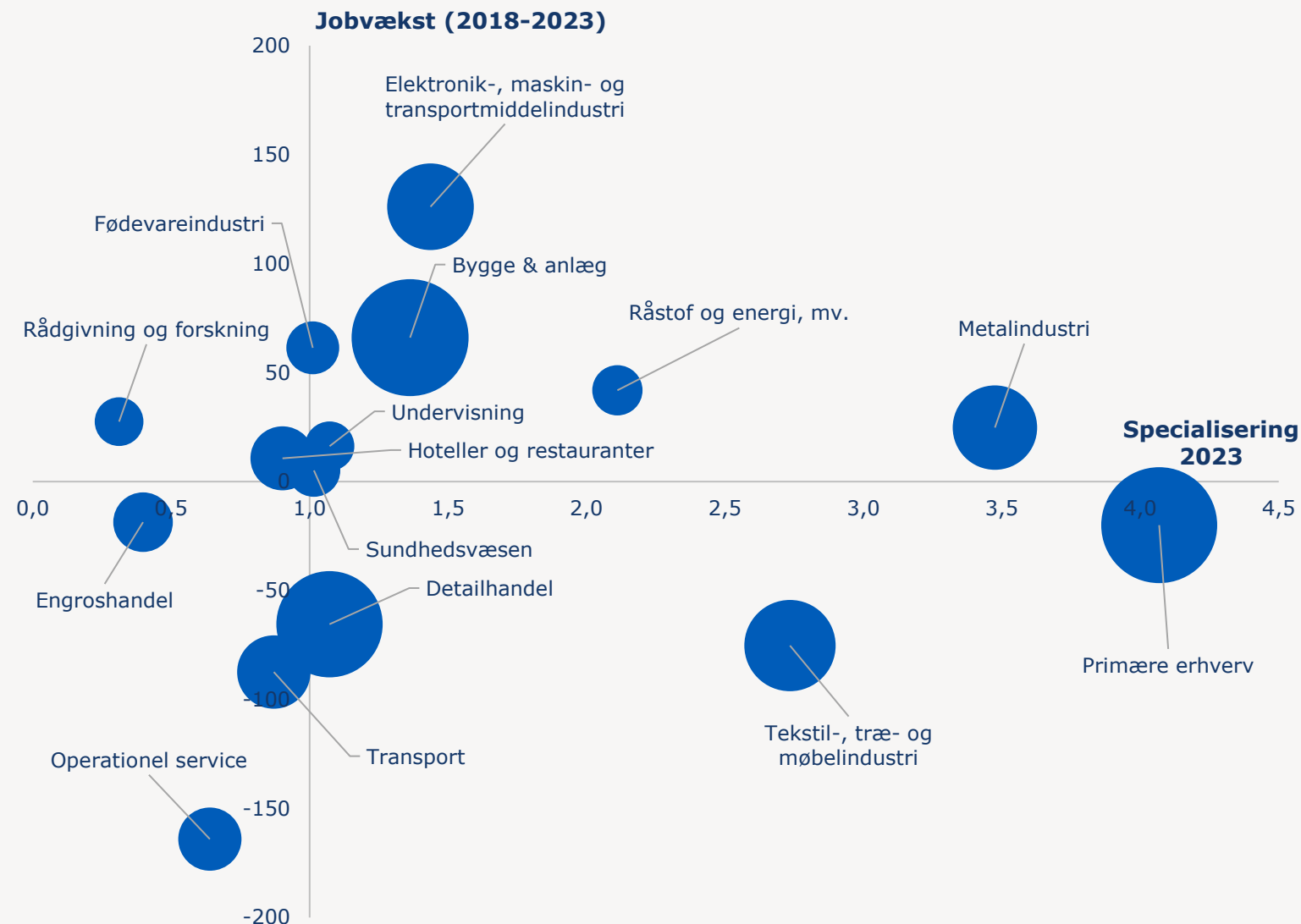

Figuren viser den erhvervsmæssige specialisering og udvikling.

Branchernes betydning i kommunen er belyst gennem tre indikatorer:

- Cirklernes diameter illustrerer størrelsen af hver branche målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2023.
- Placeringen langs figurens x-akse viser branchens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af den private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2018-23. Dvs. om branchen har haft vækst eller tilbagegang.

Figur 2.3. Norddjurs Kommunes erhvervsmæssige specialisering samt jobvækst, opdelt på brancher

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: Figuren omfatter de 15 største brancher i kommunen.

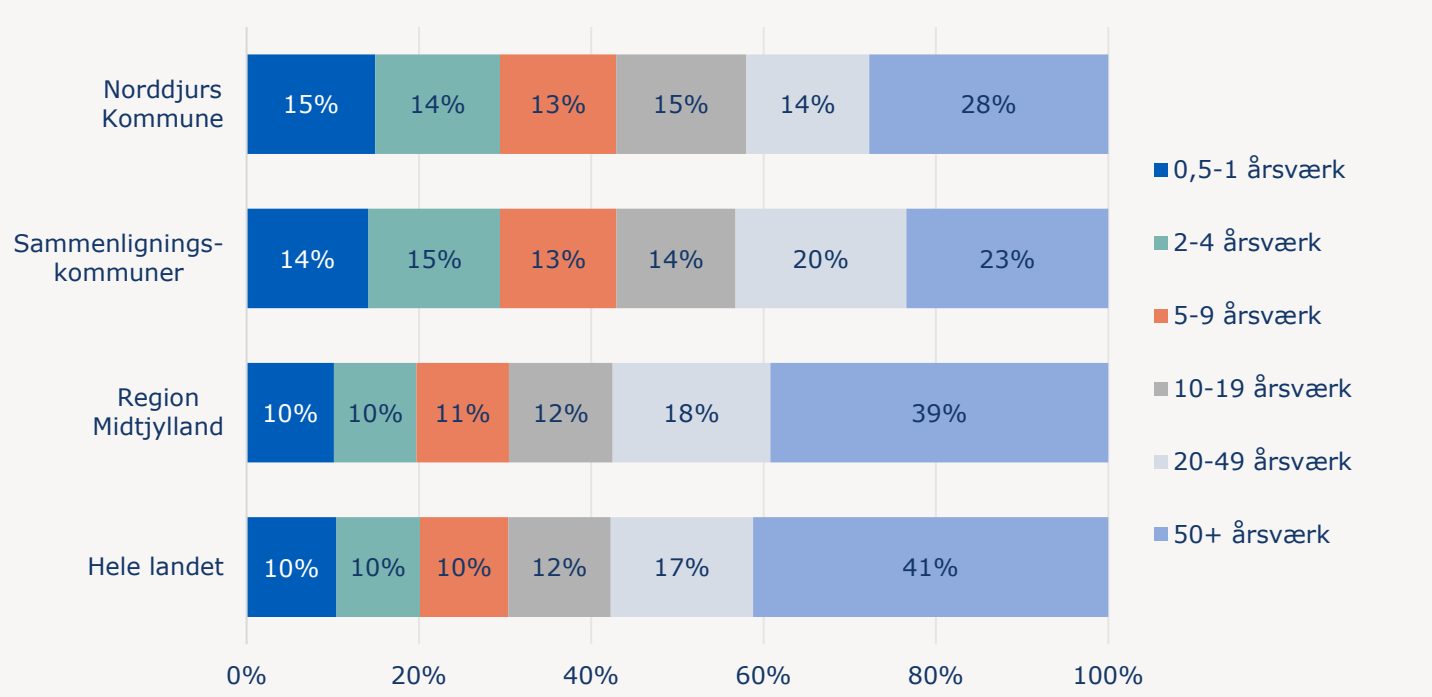
Positiv jobudvikling for de store virksomheder

Figuren og tabellen nedenfor giver et billede af virksomhedsstrukturen i Norddjurs Kommune. Figur 2.4 viser, hvor meget henholdsvis mindre og større virksomheder udgjorde af den private beskæftigelse i 2023, mens tabel 2.2 viser, om de forskellige størrelseskategorier har haft vækst eller tilbagegang i perioden 2018-23.

Det fremgår, at små virksomheder med under 10 årsværk står for en stor del af den private beskæftigelse i Norddjurs Kommune. Samtidig udgør de store virksomheder med mindst 50 årsværk en betydeligt mindre andel af beskæftigelsen sammenlignet med regionen som helhed.

Tabel 2.2 viser, at beskæftigelsesudviklingen i perioden har varieret på tværs af størrelsesgrupper. Jobvæksten har primært fundet sted i de store virksomheder med 50+ årsværk, mens virksomheder med 20-49 årsværk har oplevet et markant fald i beskæftigelsen.

Figur 2.4. Fordeling af private fuldtidsbeskæftigelse efter størrelsen af den virksomhed, de arbejder i, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder.

Tabel 2.2. Jobudvikling 2018-23 for private virksomheder opdelt på størrelsesgrupper

Størrelse	Norddjurs Kommune	Region Midtjylland
0,5-1 årsværk	-2,9%	2,8%
2-4 årsværk	-10,6%	-5,8%
5-9 årsværk	-8,9%	2,4%
10-19 årsværk	13,7%	6,4%
20-49 årsværk	-14,9%	14,1%
50+ årsværk	12,1%	14,3%
Alle virksomheder	-1,2%	8,5%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder. Udvikling i antal jobs er opgjort på baggrund af gruppernes samlede fuldtidsbeskæftigelse i henholdsvis 2018 og 2023.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

3

Virksomhedsbestand

Dette afsnit kigger nærmere på Norddjurs Kommunes virksomheder.

Først gennemgår afsnittet, hvordan virksomhederne er fordelt på brancher, og om antallet af virksomheder er stigende eller faldende i de enkelte brancher.

Dernæst vises udviklingen i omfanget af tilflyttende og fraflyttende virksomheder, og hvordan tilflyttere og fraflyttere er fordelt på sektorer og størrelsesgrupper.

Til sidst viser afsnittet data for omfanget af konkurser i kommunen.

Færre virksomheder i Norddjurs Kommune – størst tilbagegang i primære erhverv

Der eksisterede ved udgangen af 2023 i alt 1.887 reelle virksomheder (arbejdssteder med mindst ét halvt årsværk) i Norddjurs Kommune. Det er et fald på 4 pct. siden 2018.

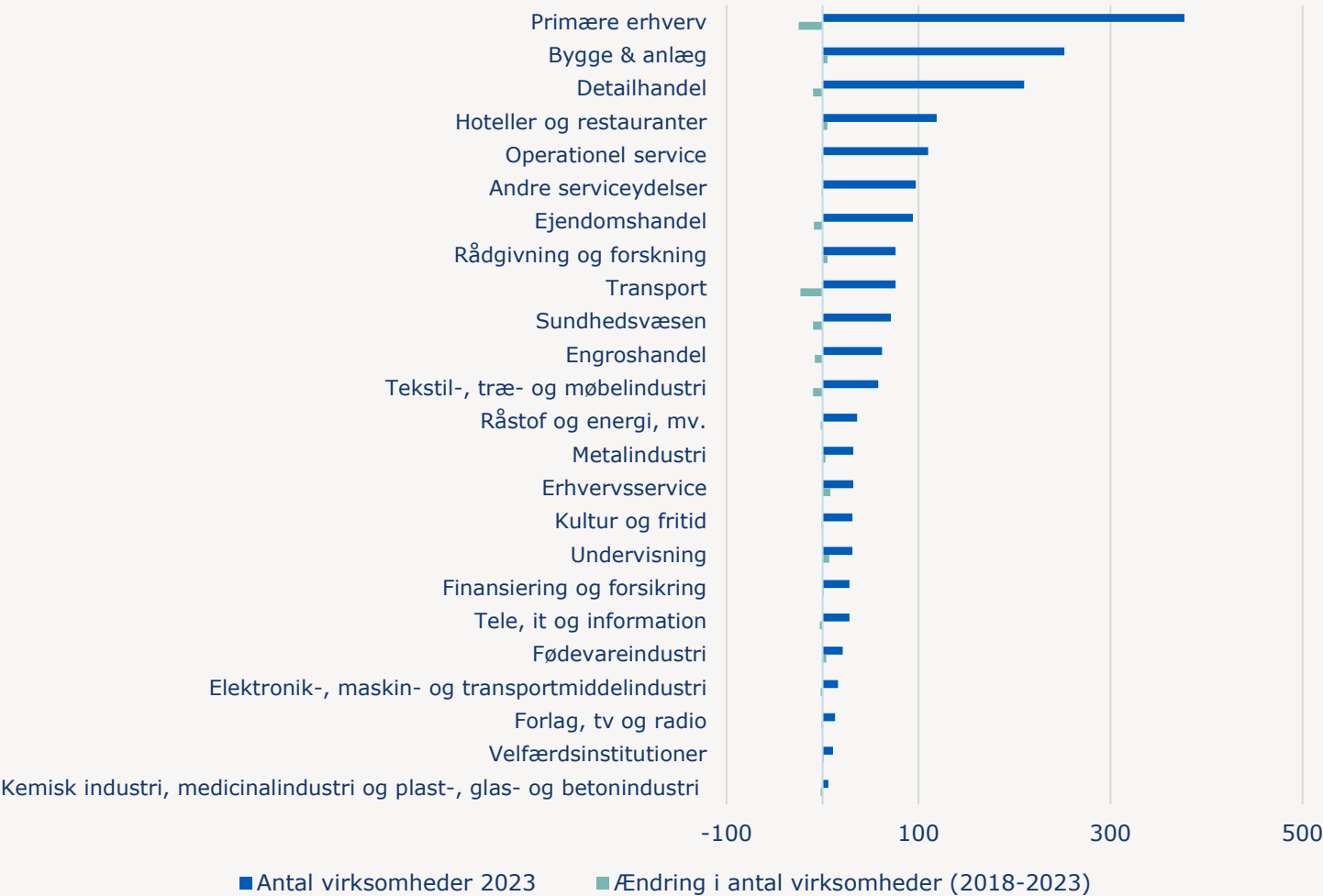
Figuren viser, at tilbagegangen i antallet af virksomheder primært skyldes et fald inden for primære erhverv, som udgør en væsentlig del af erhvervsstrukturen i kommunen. Hertil kommer et betydeligt fald i antallet af transportvirksomheder.

Bygge og anlæg samt detailhandel er ligeledes blandt de største brancher målt på antal virksomheder.

Samtidig er antallet af bygge- og anlægsvirksomheder steget svagt i perioden 2018-23.

Figur 3.1. Antal private virksomheder 2023 samt vækst i antal virksomheder 2018-23, opdelt på brancher

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Virksomheder er opgjort på arbejdsstedsniveau. Tabellen medtager kun virksomheder, der lever op til Danmarks Statistiks minimumskrav for at være en reel virksomhed (aktivitet, der svarer til et halvt årsværk i den pågældende branche).

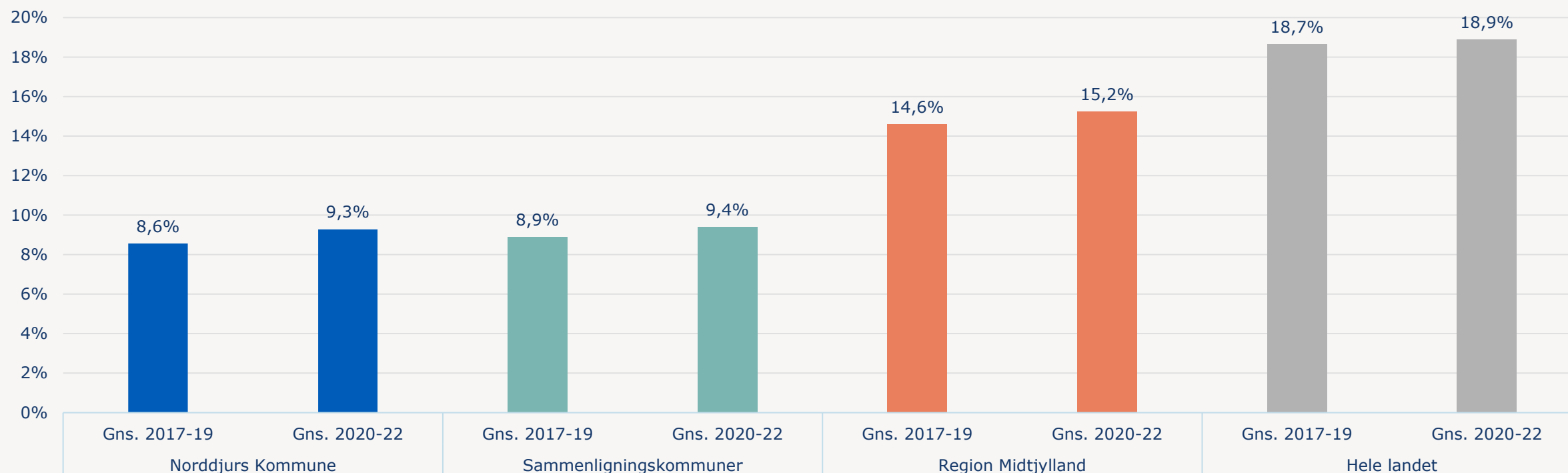
Udenlandsk ejede virksomheders andel af beskæftigelsen er steget

En indikator for erhvervslivets internationalisering er omfanget af virksomheder, der har udenlandske ejere. Derudover kan udenlandsk ejerskab have betydning for beskæftigelse, investeringer og den lokale erhvervsstruktur. Figur 3.2 viser, hvor stor en andel af de privat beskæftigede der er ansat i virksomheder under udenlandsk ejerskab.

Det fremgår, at udenlandsk ejede virksomheders andel af den private beskæftigelse i Norddjurs Kommune er steget i perioden. Udviklingen følger samme tendens som i regionen som helhed og på landsplan, hvor andelen også er vokset.

Sammenlignet med Region Midtjylland og hele landet er andelen af beskæftigede i virksomheder under udenlandsk ejerskab fortsat lavere i Norddjurs Kommune, men ligger på niveau med sammenligningskommunerne.

Figur 3.2. Udenlandsk ejede virksomheders andel af den private beskæftigelse, 2017-19 & 2020-22

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Opgjort på arbejdssteder og beskæftigede personer. Arbejdsstedernes nationalitet er baseret på virksomhedernes ejerskabsforhold.

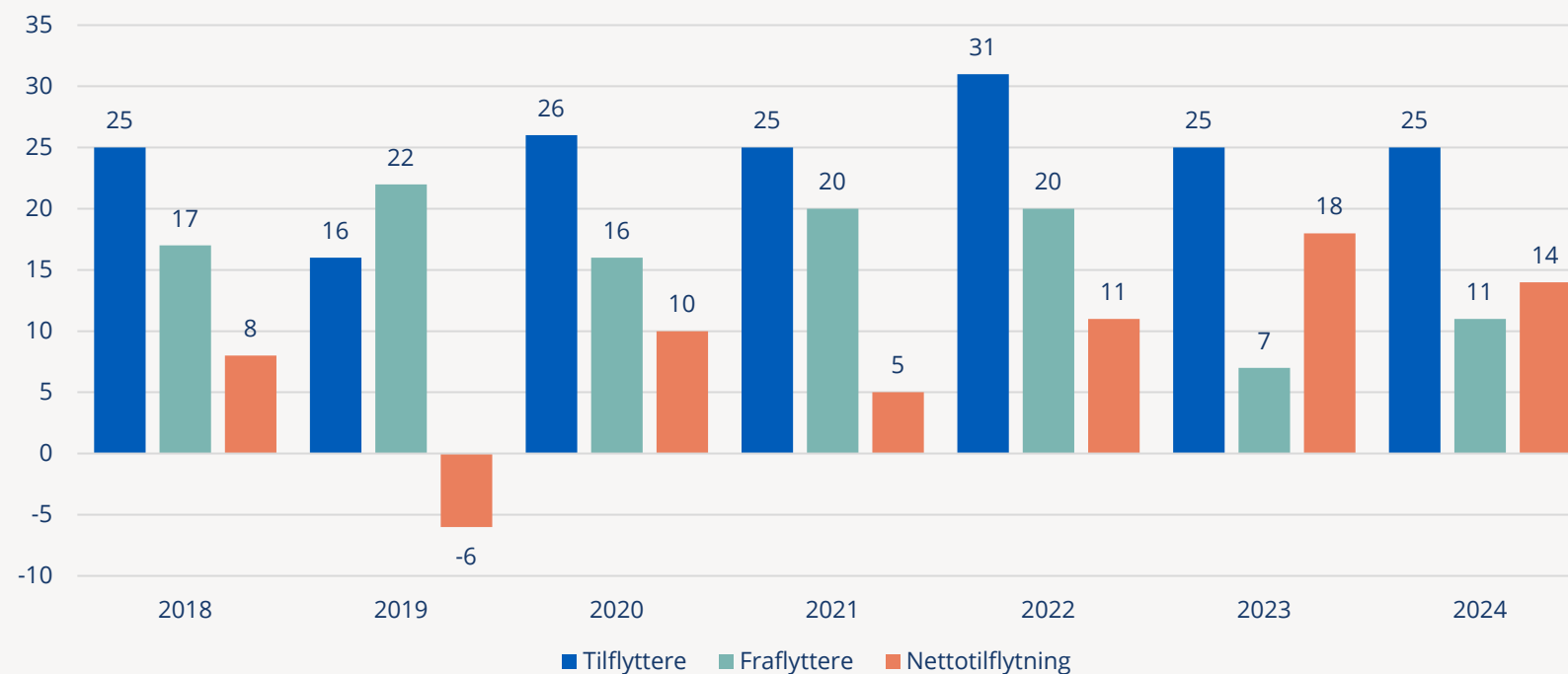
Virksomheder defineres som udenlandsk ejet, hvis en udenlandsk ejer direkte eller indirekte besidder mere end 50 pct. af egenkapital eller aktionernes stemmerettigheder.

Stigende nettotilflytning af virksomheder

Et andet pejlemærke for erhvervsvilkårene i en kommune er forholdet mellem til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 3.3 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettotilflytningen (tilflytninger fratrukket fraflytninger) til Norddjurs Kommune i perioden 2018-24.

Det fremgår, at der i perioden er flyttet 173 virksomheder til kommunen, mens 113 virksomheder er fraflyttet. Det svarer til en betydelig nettotilflytning på 60 virksomheder i alt. Især de seneste par år har været præget af stor nettotilflytning, idet kun få virksomheder er flyttet ud af kommunen.

Figur 3.3. Til- og fraflytning af virksomheder i Norddjurs Kommune, 2018-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra CVR-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Opgørelse af til- og fraflyttede virksomheder

Analysen af til- og fraflyttede virksomheder er baseret på et særudtræk fra CVR-registeret.

Analysen er afgrænset til arbejdssteder, der på flyttetidspunktet har beskæftigede lønmodtagere.

Opgørelsen af beskæftigelse er baseret på virksomhedens indberetninger til Skattestyrelsens eIndkomstregister.

Virksomhedsejere i enkeltmandsejede virksomheder uden andre ansatte, og som ikke udbetaler løn til sig selv, indgår ikke i opgørelsen.

Modsat tidligere kommunerapporter omfatter analysen også virksomheder med hovedsæde i andre kommuner, der flytter en afdeling til kommunen.

Opgørelsen adskiller sig fra de månedlige til- og fraflyttelister på kommunalt niveau ved kun at fokusere på arbejdssteder med beskæftigede lønmodtagere.

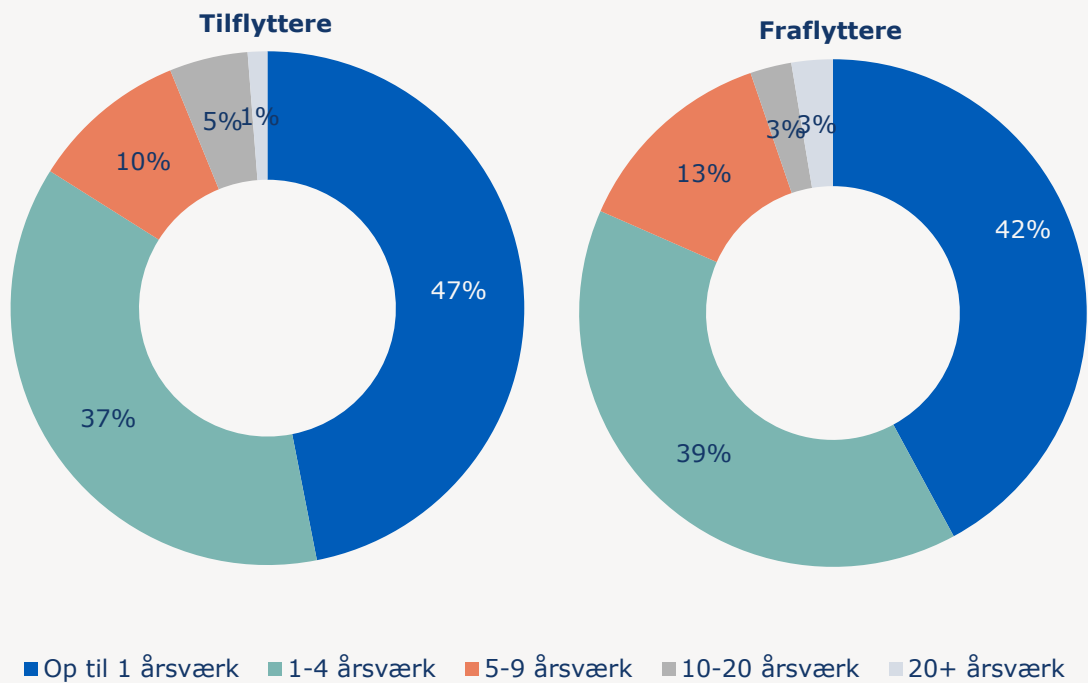
Størstedelen af tilflyttede virksomheder er service- og handelsvirksomheder

Figur 3.4 viser forskelle mellem til- og fraflyttede virksomheder i Norddjurs Kommune, når det gælder virksomhedernes størrelse. Det fremgår, at sammensætningen af tilflyttede og fraflyttede virksomheder på størrelseskategorier er stort set ens.

Figuren til højre giver et billede af, hvordan til- og fraflytterne fordeler sig på hovedsektorer, idet figuren fokuserer på virksomheder med mindst fem fuldtidsansatte for at sætte fokus på virksomheder, hvis til- og fraflytning har stor betydning for udviklingen i den lokale beskæftigelse.

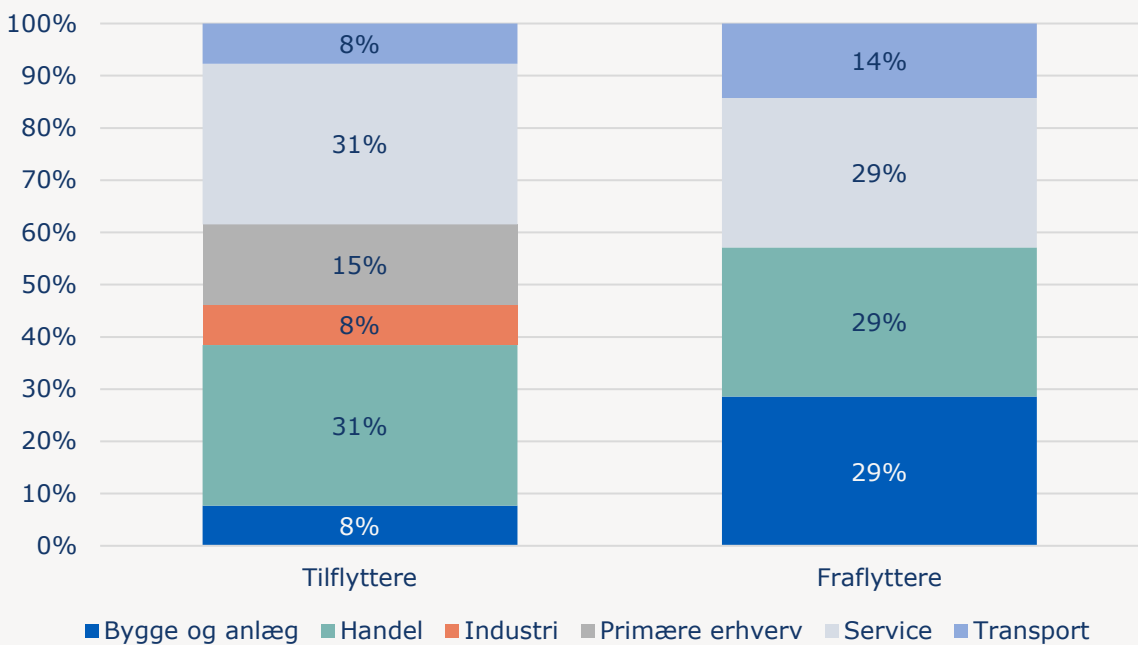
Det fremgår, at virksomheder inden for handel og service udgør en stor andel af både til- og fraflytningerne, mens der i perioden var stor nettotilflytning af virksomheder inden for bygge & anlæg samt nettotilflytning inden for industri.

Figur 3.4. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på størrelsesgrupper, 2022-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra CVR-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Figur 3.5. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på sektorer, 2022-24

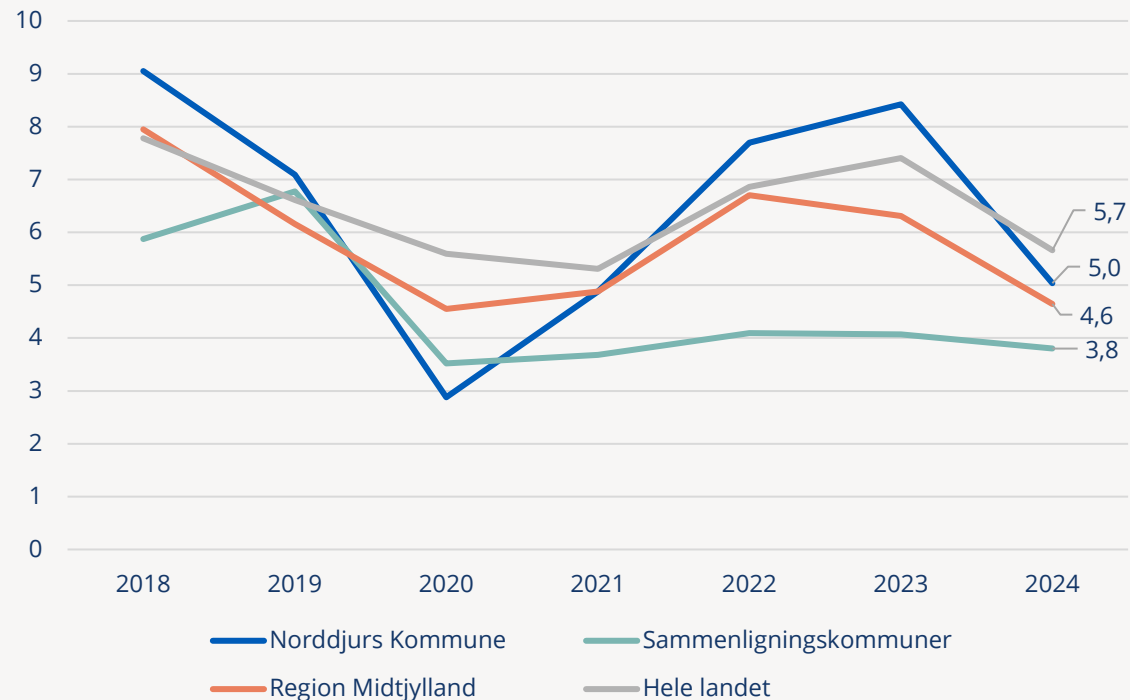
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra CVR-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med mindst 5+ fuldtidsbeskæftigede på flyttetidspunktet.

Fald i antallet af konkurser i Norddjurs Kommune

En indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figur 3.6 viser udviklingen i omfanget af konkurser – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder. Figuren viser, at antallet af konkurser har varieret over perioden, men generelt har fulgt en udvikling tæt på niveauet i regionen som helhed. Efter en stigning i 2020-23 er antallet af konkurser faldet igen og ligger i 2024 under landsgennemsnittet.

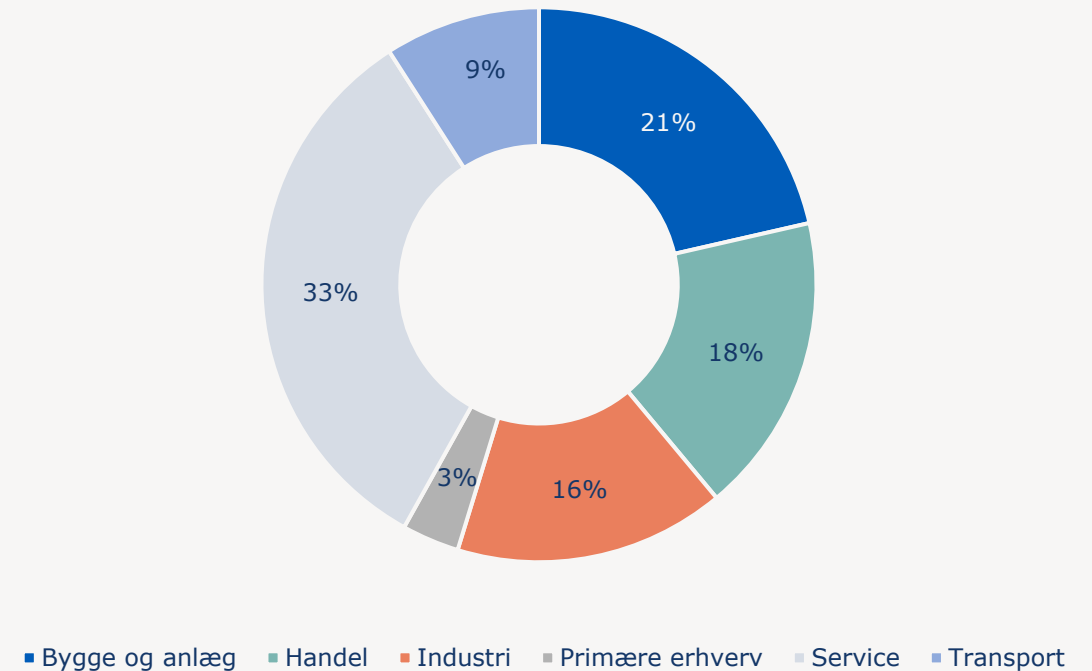
Endelig viser figur 3.7, hvordan konkurserne i kommunen i perioden 2022-24 fordeler sig på hovedsektorer. Her fremgår det, at konkurserne i Norddjurs Kommune primært ligger inden for service, bygge og anlæg samt handel.

Figur 3.6. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2018-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
 Note: Konkurser er opgjort for virksomheder med ansatte og/eller en omsætning på mindst en mio. kr.

Figur 3.7. Konkurser i Norddjurs Kommune fordelt på sektorer, 2022-24

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

4

Iværksætteri

Dette afsnit sætter fokus på iværksætteri i Norddjurs Kommune.

Den første del af afsnittet viser iværksætterraten, og hvordan den har udviklet sig siden 2018. Derefter vises, hvor stor en andel af de nye virksomheder der overlever, og hvordan de udvikler sig målt på årsværk.

Den sidste del af afsnittet går i dybden med iværksætternes fordeling på brancher, køn og alder.

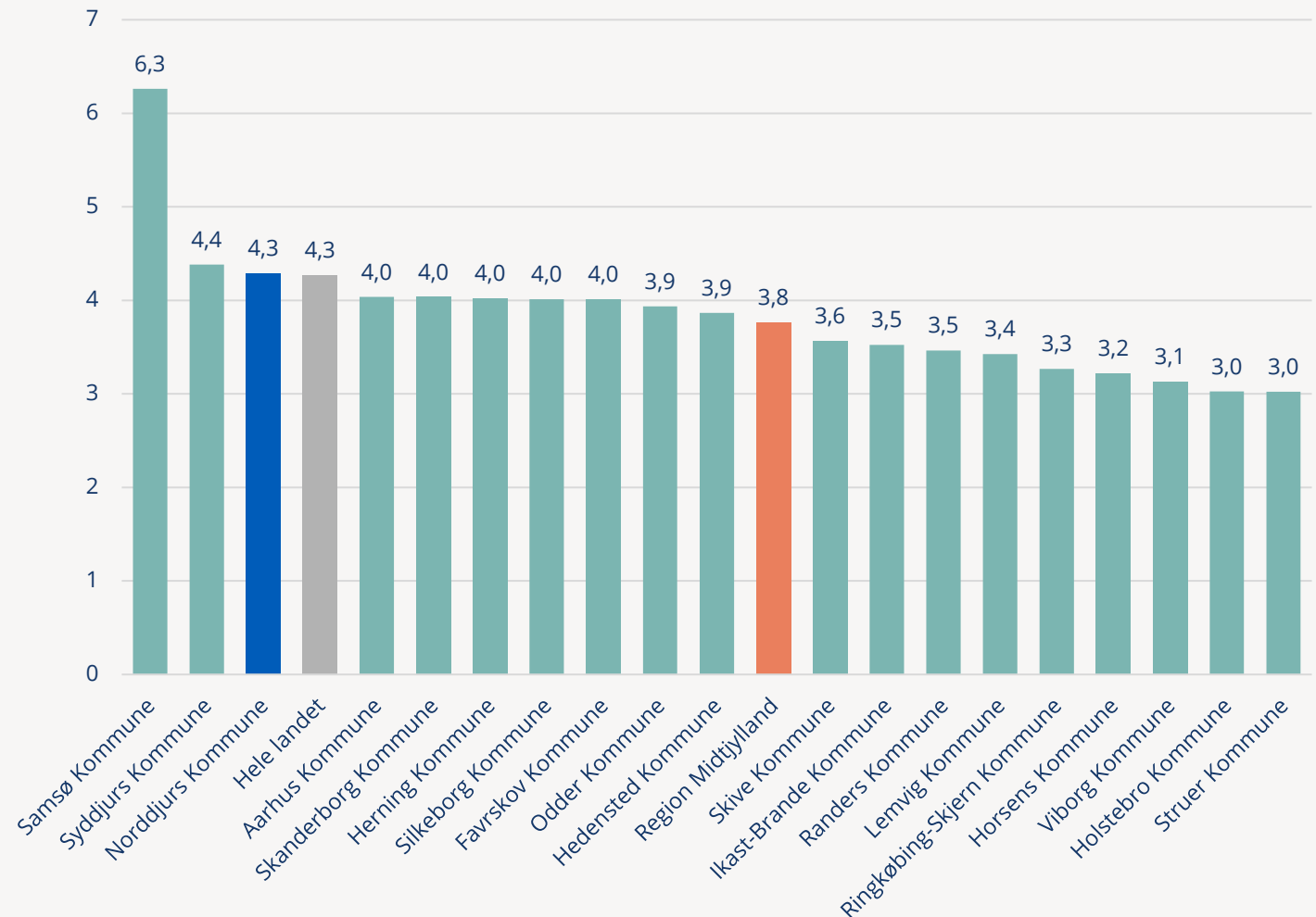
Tredjehøjeste iværksætteraktivitet blandt de midtjyske kommuner

Nye virksomheder og iværksættere spiller en vigtig rolle for fornyelse, dynamik, innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

Figuren til højre viser iværksætterraten (andelen af nye virksomheder sat i forhold til befolkningen i den erhvervsaktive alder) i 2023 i de midtjyske kommuner sammenholdt med lands- og regionsgennemsnittet.

Det fremgår, at Norddjurs Kommune har en af de højeste iværksætterrater i Region Midtjylland og ligger over regionsgennemsnittet. Figuren viser desuden, at iværksætteraktiviteten generelt er højere i den østlige del af regionen end i den vestlige del.

Figur 4.1. Iværksætterraten i de midtjyske kommuner, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder pr. 1.000 personer i arbejdsstyrken (15-64 årige).

Tallene kan ikke sammenlignes direkte med tidligere års kommunerapporter, der viste etableringsraten (antal nye virksomheder ift. samlet virksomhedsbestand).

Vi anvender i denne rapport iværksætterraten, der er et bedre mål for iværksætterkulturen i en kommune.

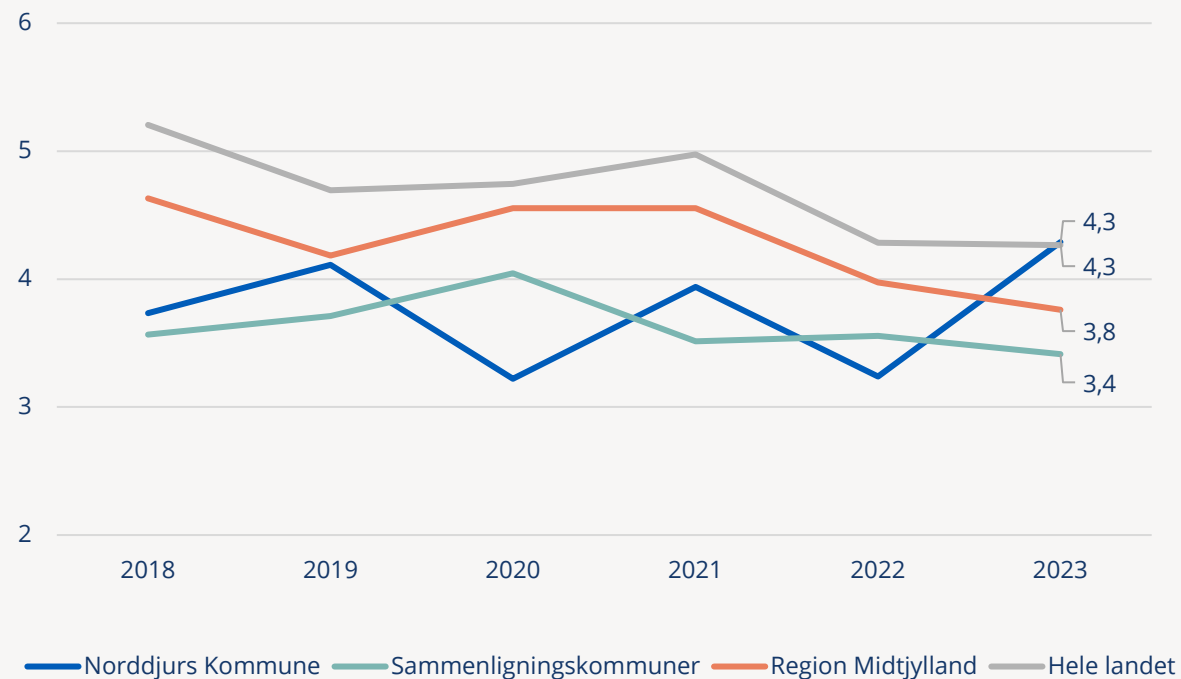
Positiv udvikling i iværksætterraten

Figur 4.2 viser udviklingen i iværksætterraten i perioden 2018-23 for Norddjurs Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Siden 2021 er iværksætterraten faldet på både lands- og regionsplan – en udvikling, der blandt andet kan skyldes det stigende renteniveau og øget usikkerhed forbundet med inflation og geopolitisk ustabilitet.

I Norddjurs Kommune har iværksætterraten derimod udviklet sig positivt fra 2022 til 2023, således at den for første gang i den femårige periode bevægede sig over regionsgennemsnittet.

Figur 4.2. Udvikling i iværksætterraten, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder i året sat i forhold til arbejdsstyrken (15-64 årige).

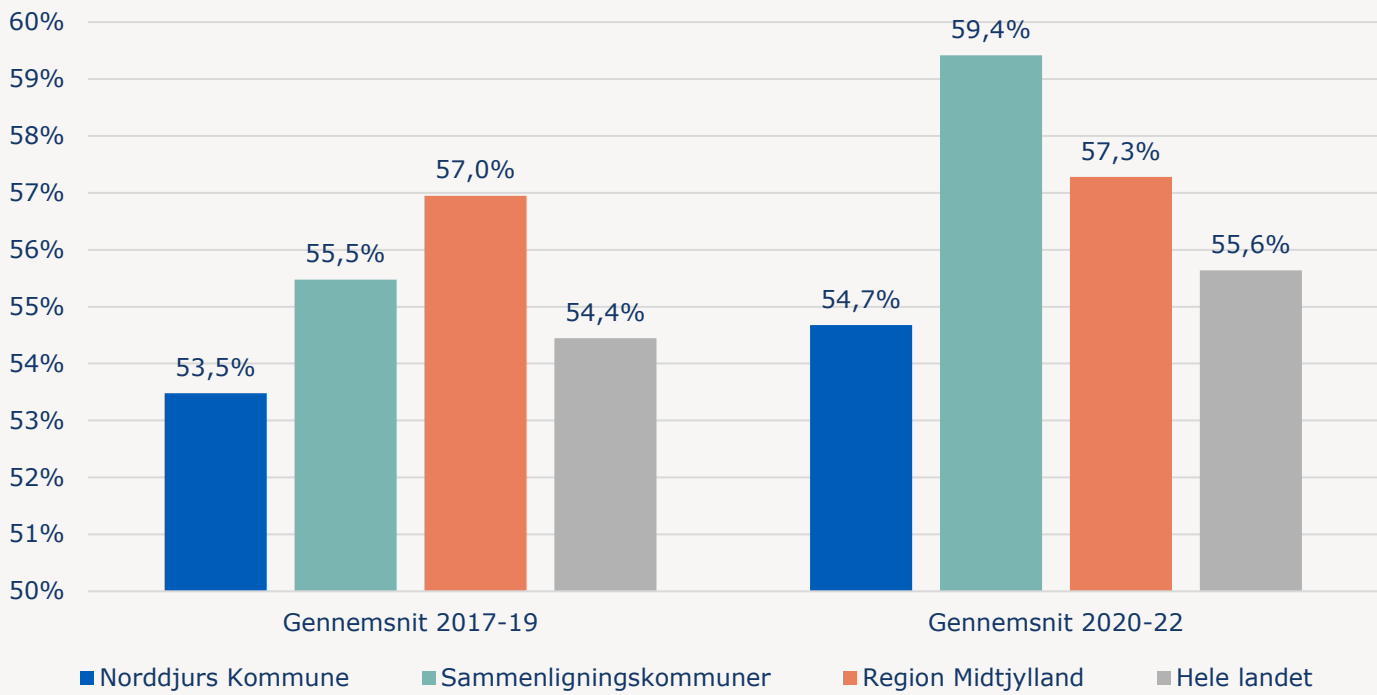

Overlevelseshraten er fortsat under regionsgennemsnittet

En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelseshraten. Det vil sige andelen af nye virksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet, efter de er etableret. Figur 4.3 viser de gennemsnitlige overlevelseshrater tre år efter etablering for to perioder. Det fremgår, at overlevelseshraten er steget i Norddjurs Kommune, men at den stadig ligger under niveauet i både sammenligningskommunerne, hele landet og regionen som helhed.

En anden indikator for iværksættervilkårene er de overlevende virksomheders evne til at skabe værdi og arbejdspladser. Tabel 4.1 viser det gennemsnitlige antal jobs i overlevende iværksættervirksomheder tre år efter etableringsåret. Der er igen vist gennemsnittet for to perioder. Både på regions- og landsplan ses en tendens til, at væksten er en smule mindre i den sidste periode, hvilken kan hænge sammen med den økonomiske afmatning i nogle brancher under corona-krisen. I Norddjurs Kommune er den gennemsnitlige jobskabelse pr. virksomhed også faldet mellem de to perioder og ligger i begge perioder på niveau med regionen som helhed.

Figur 4.3. Overlevelseshraten (tre år efter etablering), opdelt på to perioder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Tabel 4.1. Gennemsnitligt antal fuldtidsjobs tre år efter etablering, opdelt på to perioder

Jobskabelse pr. virksomhed	Gns. 2017-2019	Gns. 2020-2022
Norddjurs Kommune	2,2	1,8
Sammenligningskommuner	2,0	1,7
Region Midtjylland	2,1	1,8
Hele landet	2,2	2,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik
Note: Kolonnen for 2017-19 består af virksomheder etableret i 2014-16, mens kolonnen for 2020-22 består af virksomheder etableret i 2017-19.

Høj andel af nye virksomheder inden for bygge og anlæg

For den enkelte kommune kan det endvidere være interessant at se nærmere på inden for hvilke brancher, at der etableres nye virksomheder. Tabel 4.2 viser de nye virksomheders fordeling på brancher i perioden 2022-23 og sammenligner med det øvrige land og regionen som helhed.

Af tabellen fremgår det, at bygge- og anlægsbranchen tegner sig for en væsentligt større andel af de nye virksomheder i Norddjurs Kommune sammenlignet med både regions- og lands-gennemsnittet. Også inden for operationel service er andelen af nye virksomheder højere end i de øvrige kategorier. Omvendt etableres der relativt færre nye virksomheder inden for videnservice, transport samt information og kommunikation (ikt) sammenlignet med regionen og hele landet.

Tabel 4.2. Nye virksomheders fordeling på brancher, gennemsnit for 2022-23

Branche	Norddjurs Kommune	Sammenligningskommuner	Region Midtjylland	Hele landet
Bygge og anlæg	25%	14%	14%	13%
Operationel service	14%	8%	7%	9%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	11%	7%	11%	10%
Finansiering, forsikring og ejendomme	10%	15%	15%	12%
Hoteller og restauranter	10%	10%	6%	6%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	8%	16%	8%	8%
Detailhandel	7%	6%	6%	6%
Videnservice	5%	9%	15%	17%
Industri	3%	7%	4%	3%
Information og kommunikation	3%	2%	7%	9%
Engroshandel	2%	1%	3%	3%
Transport	1%	4%	5%	6%
I alt	100%	100%	100%	100%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Virksomheder med uoplyst branche er ikke medtaget.

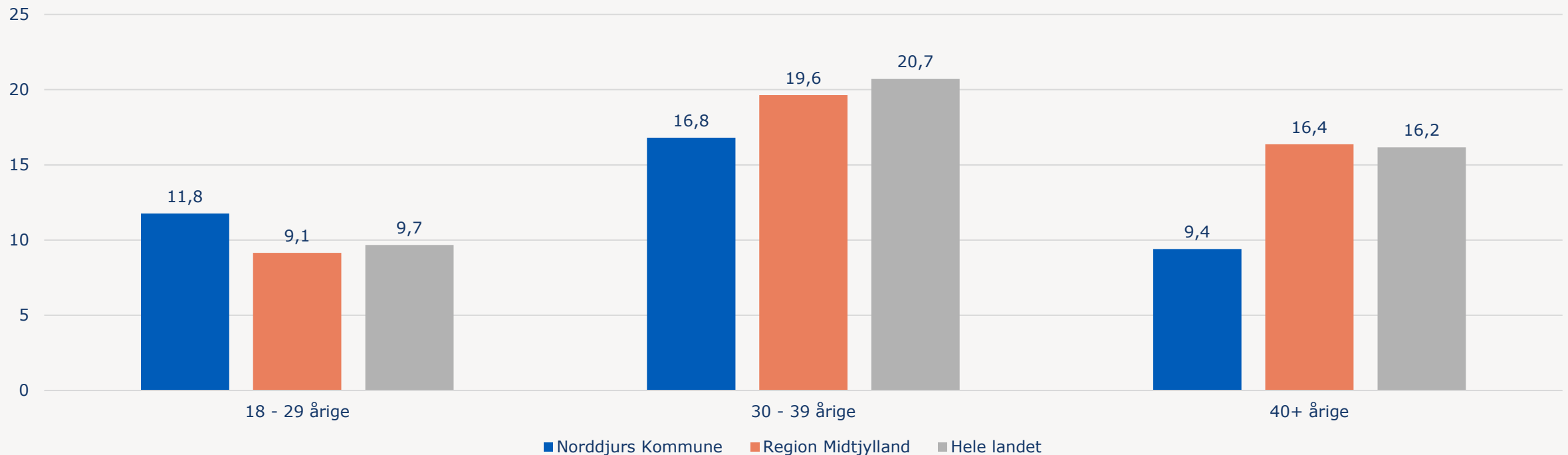
Iværksætteraktiviteten i Norddjurs Kommune er højest blandt de 30-39 årige

Et interessant perspektiv på lokalt iværksætteri er iværksætternes alder, da både iværksætterlysten, barrierer og usikkerhed forbundet med at starte virksomhed varierer med alderen. Figur 4.4 viser iværksætterraten i Norddjurs Kommune fordelt på aldersgrupper i perioden 2021-23 sammenlignet med Region Midtjylland og hele landet.

Det fremgår, at mønstret i iværksætteraktiviteten i Norddjurs Kommune afviger meget fra regions- og landsgennemsnittet. Blandt de 18-29-årige ligger iværksætterraten markant over regionsgennemsnittet, mens det modsatte er tilfældet blandt iværksættere i aldersgruppen 40+.

Det skal understreges, at tallene dækker en treårig periode, hvor den samlede iværksætteraktivitet i Norddjurs Kommune som vist i figur 4.2 har varieret en del. I 2021-22 var iværksætterraten lavere end regionsgennemsnittet, hvilket er årsagen til, at der overordnet ses en lavere iværksætteraktivitet end i regionen som helhed.

Figur 4.4. Antal iværksættere 2021-23 pr. 1.000 indbyggere, opdelt på aldersgrupper

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Figuren er baseret på de fulde stifterteams bag iværksættervirksomhederne. Antal iværksættere er opgjort samlet for den treårige periode pr. 1.000 borgere i den pågældende aldersgruppe, hvor antallet af borgere er opgjort som et gennemsnit for de tre år. For gruppen 40+ er kun medtaget borgere under 70 år.

Andelen af kvindelige iværksættere varierer på tværs af de midtjyske kommuner

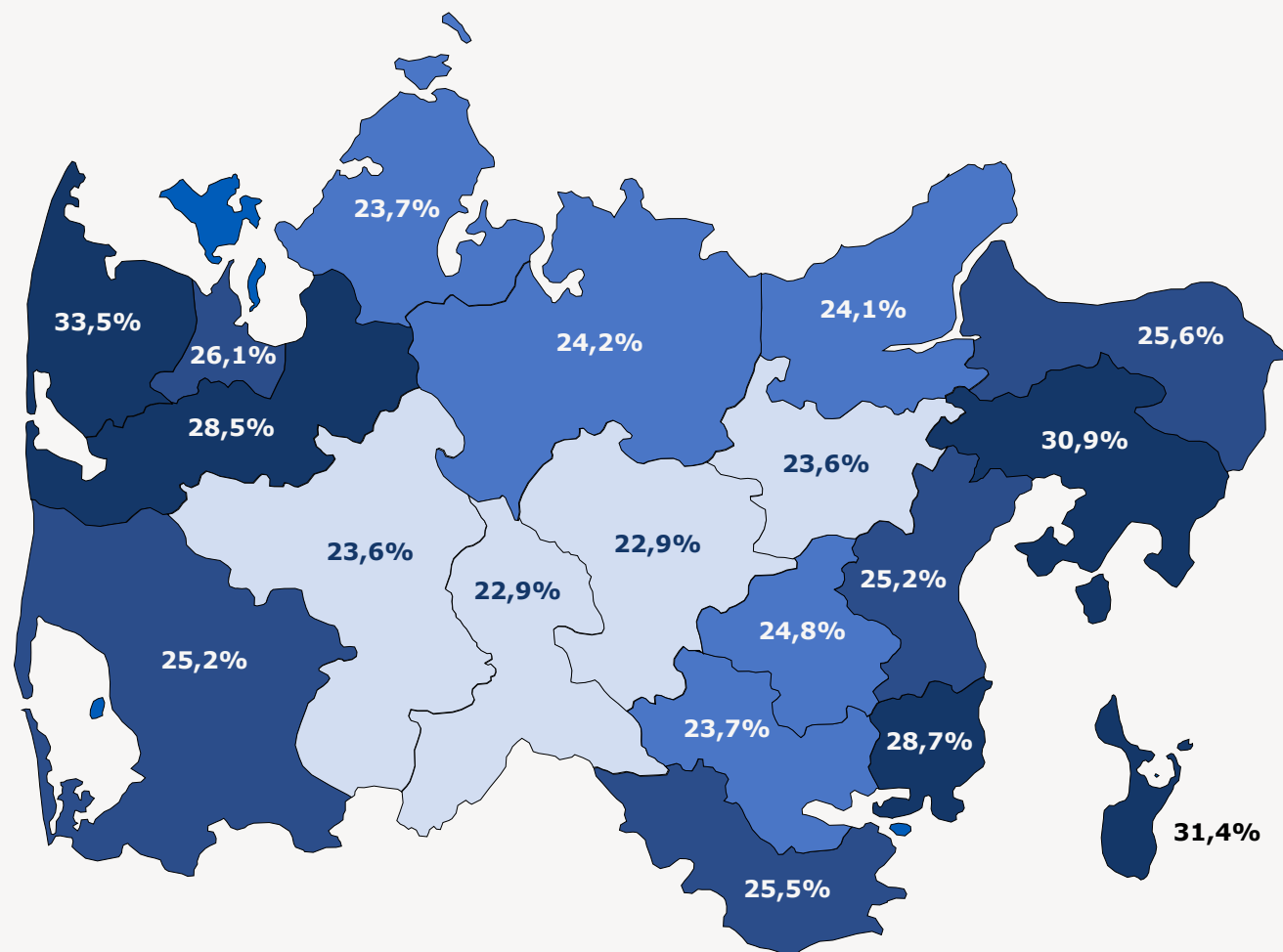
På landsplan er kun ca. en fjerdedel af alle iværksættere kvinder. Det kan skyldes en række barrierer som større usikkerhed på egne evner, et mere beskedent forretningsnetværk, vanskeligere adgang til finansiering og en større bekymring om work-life balance. Det er faktorer, som der kan arbejdes med lokalt i forhold til at støtte og motivere kvinder med interesse for iværksætteri.

Figur 4.5 viser for alle midtjyske kommuner andelen af iværksættere, der var kvinder i perioden 2021-23. Samlet set var andelen af kvindelige iværksættere 25,3 pct. i Region Midtjylland mod 26,3 pct. på landsplan i denne periode.

Som det fremgår, er der betydelige forskelle på tværs af de midtjyske kommuner. Lemvig Kommune topper med en andel på 33,5 pct., mens Silkeborg Kommune sammen med Ikast-Brande Kommune ligger i bunden med en andel på 22,9 pct.

Med en andel på 25,6 pct. ligger Norddjurs Kommune tæt på regions gennemsnittet.

Figur 4.5. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

Stor forskel på andel kvindelige iværksættere i forskellige uddannelsesgrupper

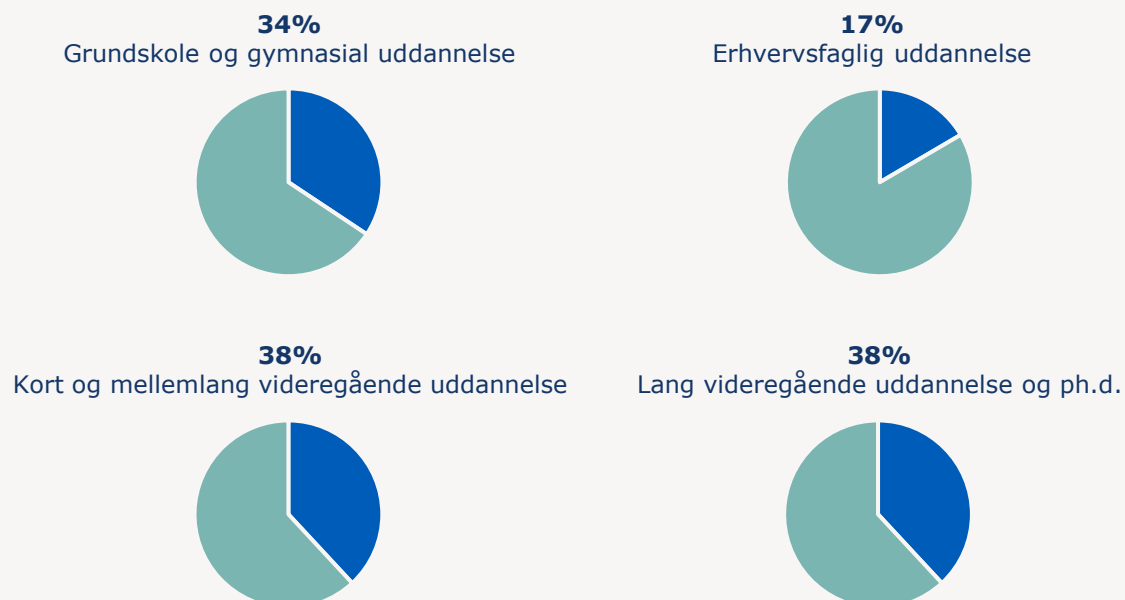
Forholdet mellem mandlige og kvindelige iværksættere varierer på tværs af uddannelsesbaggrund. Dette belyses i figurerne nedenfor, som viser andelen af kvindelige iværksættere i perioden 2021-23 fordelt efter uddannelsesniveau i Norddjurs Kommune og for regionen som helhed.

Som det fremgår, er andelen af kvindelige iværksættere i Region Midtjylland højest blandt personer med en videregående uddannelse, mens den er lavest blandt personer med en erhvervsfaglig uddannelse (EUD). Figuren viser også, at andelen af kvindelige iværksættere i Norddjurs Kommune er højest blandt personer med enten en kort eller en lang videregående uddannelse. Derimod er andelen lavere end i regionen samlet for personer med en erhvervsfaglig uddannelse.

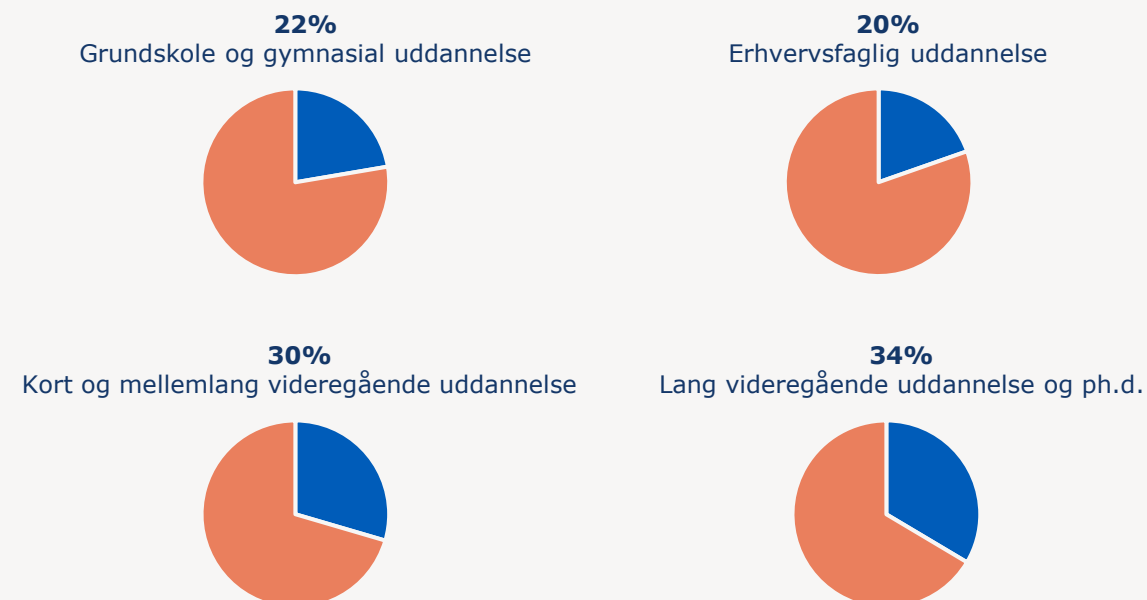
Sammenlignet med regionsgennemsnittet ses en markant højere andel af kvindelige iværksættere i Norddjurs Kommune blandt personer uden en erhvervskompetencegivende uddannelse.

Figur 4.6. Andel kvindelige iværksættere opdelt på uddannelsesniveau, 2021-23

Norddjurs Kommune

Region Midtjylland

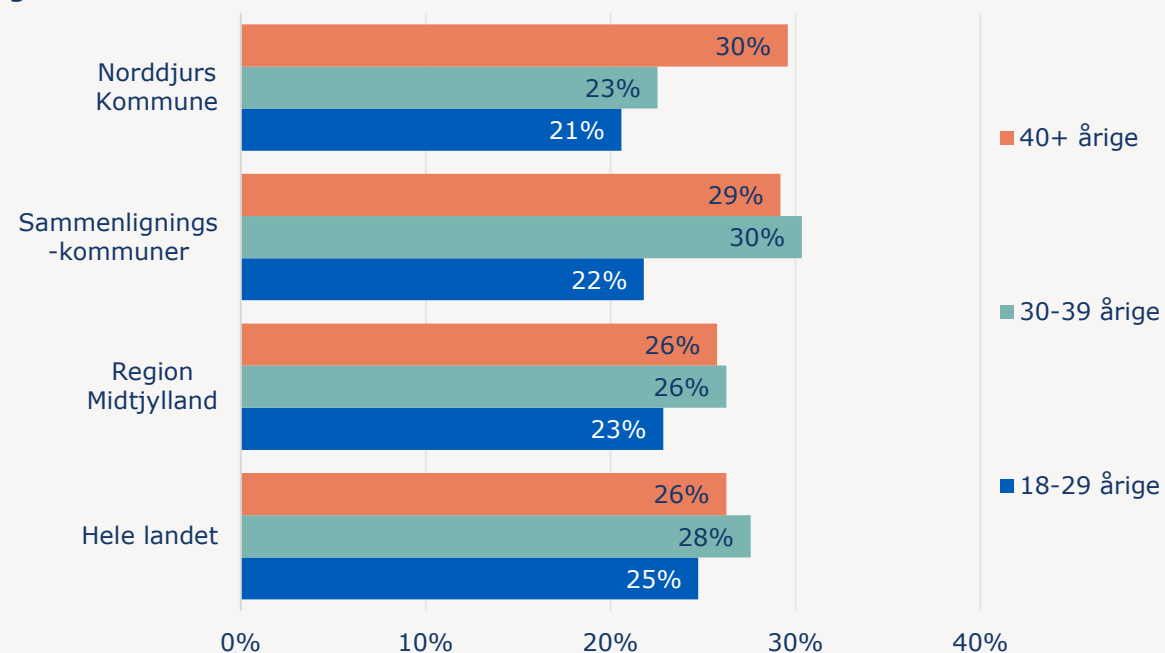

Flest kvindelige iværksættere i Norddjurs Kommune er over 40 år

Der er også forskelle på kvinders bidrag til iværksætteri på tværs af aldersgrupper, som det fremgår af figuren nedenfor. Figur 4.7 illustrerer, hvordan andelen af kvindelige iværksættere i Norddjurs Kommune fordeles sig på forskellige aldersgrupper sammenlignet med både regionen, sammenligningskommuner og hele landet.

Det fremgår, at Norddjurs Kommune har en relativt høj andel af kvindelige iværksættere i aldersgruppen 40+. Samtidig er andelen af kvindelige iværksættere blandt de 18-29-årige på niveau med sammenligningskommunerne, mens den er en smule lavere i aldersgruppen 30-39 år.

Figur 4.7. Andel kvindelige iværksættere opdelt på aldersgrupper, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på det fulde stifterteam bag virksomheden.

Udvikling i andel kvindelige iværksættere i midtjyske kommuner

Tabel 4.3 viser andelen af kvindelige iværksættere i tre tidsperioder, hvor top-5 er fremhævet i alle tre perioder.

Det fremgår, at mange af de samme kommuner går igen i top-5 over de højeste andele af kvindelige iværksættere. Samsø Kommune ligger i top-5 i alle perioder, mens Lemvig Kommune, Syddjurs Kommune, Odder Kommune og Holstebro Kommune er repræsenteret i top-5 i to perioder.

Der er dog også udsving. For eksempel er Lemvig Kommune gået fra en lav andel af kvindelige iværksættere i 2015-17 til en høj andel i de seneste to perioder. Silkeborg Kommune er den eneste kommune, hvor andelen af kvindelige iværksættere har været faldende fra periode til periode. Samlet set er andelen på regionsplan steget fra 24,0 pct. til 25,3 pct.

Tabel 4.3. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2015-17, 2018-20 & 2021-23

Kommune	2015-17	2018-20	2021-23
Lemvig Kommune	17,4%	27,5%	33,5%
Samsø Kommune	36,3%	26,9%	31,4%
Syddjurs Kommune	26,9%	26,0%	30,9%
Odder Kommune	27,9%	18,6%	28,7%
Holstebro Kommune	24,8%	27,3%	28,5%
Struer Kommune	23,7%	23,9%	26,1%
Norddjurs Kommune	24,6%	27,0%	25,6%
Hedensted Kommune	24,3%	24,1%	25,5%
Aarhus Kommune	23,3%	24,5%	25,2%
Ringkøbing-Skjern Kommune	25,2%	28,6%	25,2%
Skanderborg Kommune	25,5%	26,4%	24,8%
Viborg Kommune	21,9%	21,3%	24,2%
Randers Kommune	24,3%	20,4%	24,1%
Skive Kommune	22,6%	23,7%	23,7%
Horsens Kommune	25,1%	21,4%	23,7%
Favrskov Kommune	24,4%	25,2%	23,6%
Herning Kommune	21,4%	20,9%	23,6%
Ikast-Brande Kommune	24,5%	26,0%	22,9%
Silkeborg Kommune	25,9%	25,2%	22,9%
Region Midtjylland	24,0%	24,2%	25,3%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

5

Vækstvirksomheder og eksport

Det sidste afsnit går i dybden med, hvordan kommunens virksomheder formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og vækstvirksomhedernes fordeling på sektorer.

Derefter kigger afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi blandt kommunens eksporterende virksomheder har udviklet sig.

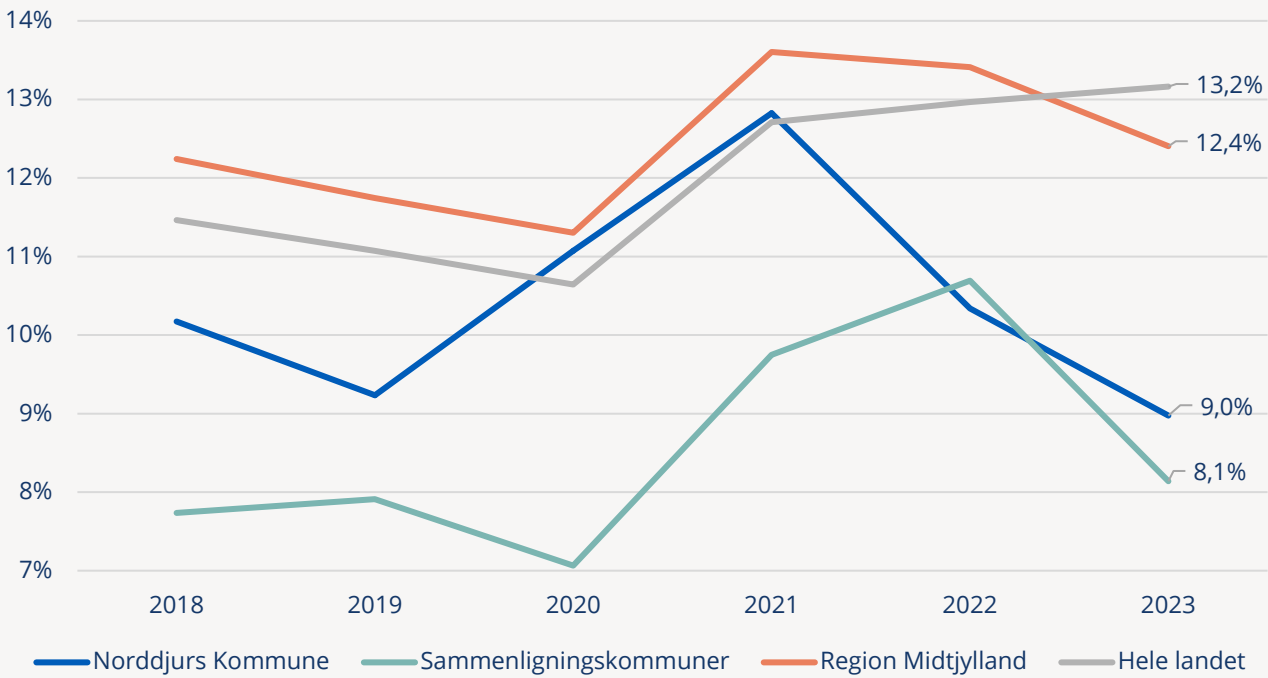
Fald i andelen af vækstvirksomheder i Norddjurs Kommune

Figur 5.1 viser udviklingen i andelen af virksomheder i Norddjurs Kommune, der kan karakteriseres som vækstvirksomheder. Udviklingen er sammenlignet med niveauet i sammenligningskommunerne, regionen som helhed og på landsplan.

Det fremgår, at andelen af vækstvirksomheder i Norddjurs Kommune er faldet i den seneste periode, således at der i 2023 var stor afstand til både regions- og landsgennemsnittet. Udviklingen følger dog i store træk samme mønster som i sammenligningskommunerne.

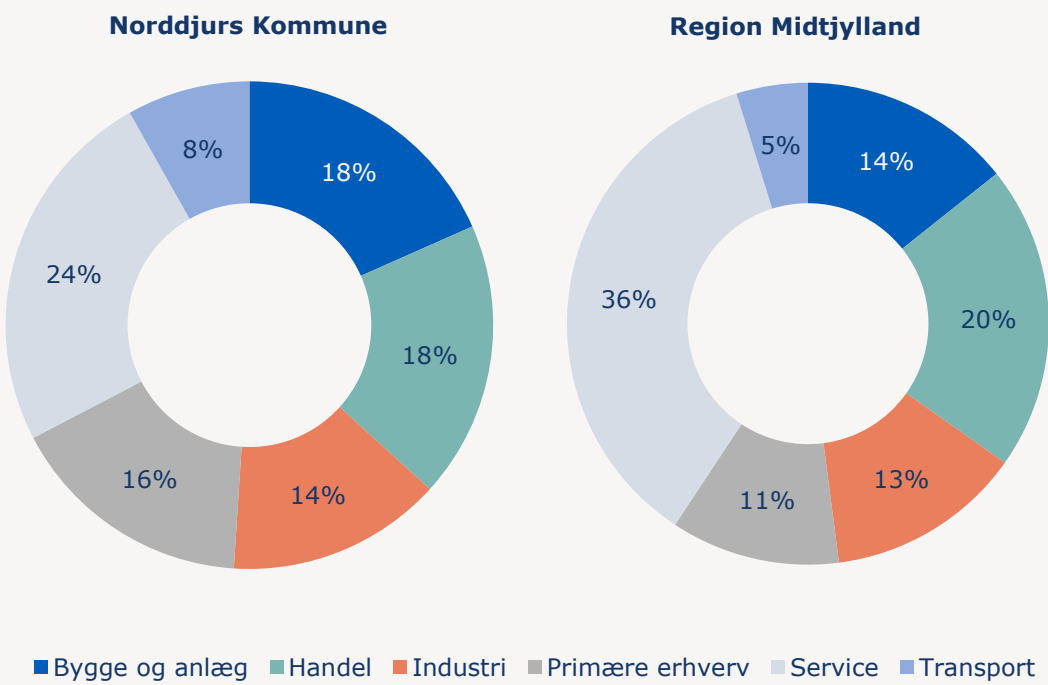
Figur 5.2 viser, hvordan vækstvirksomhederne i Norddjurs Kommune fordeler sig på hovedsektorer sammenlignet med regionen. Det fremgår, at primære erhverv samt bygge og anlæg udgør en større andel af vækstvirksomhederne i Norddjurs Kommune end i regionen som helhed. Omvendt fylder servicebranchen mindre blandt Norddjurs' vækstvirksomheder sammenlignet med regionen.

Figur 5.1. Udvikling i andel virksomheder, der er vækstvirksomheder, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Vækstvirksomheder har haft en omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode. Analysen omfatter kun virksomheder med mindst to fuldtidsårsverk i starten af den treårige opgørelsesperiode.

Figur 5.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2023

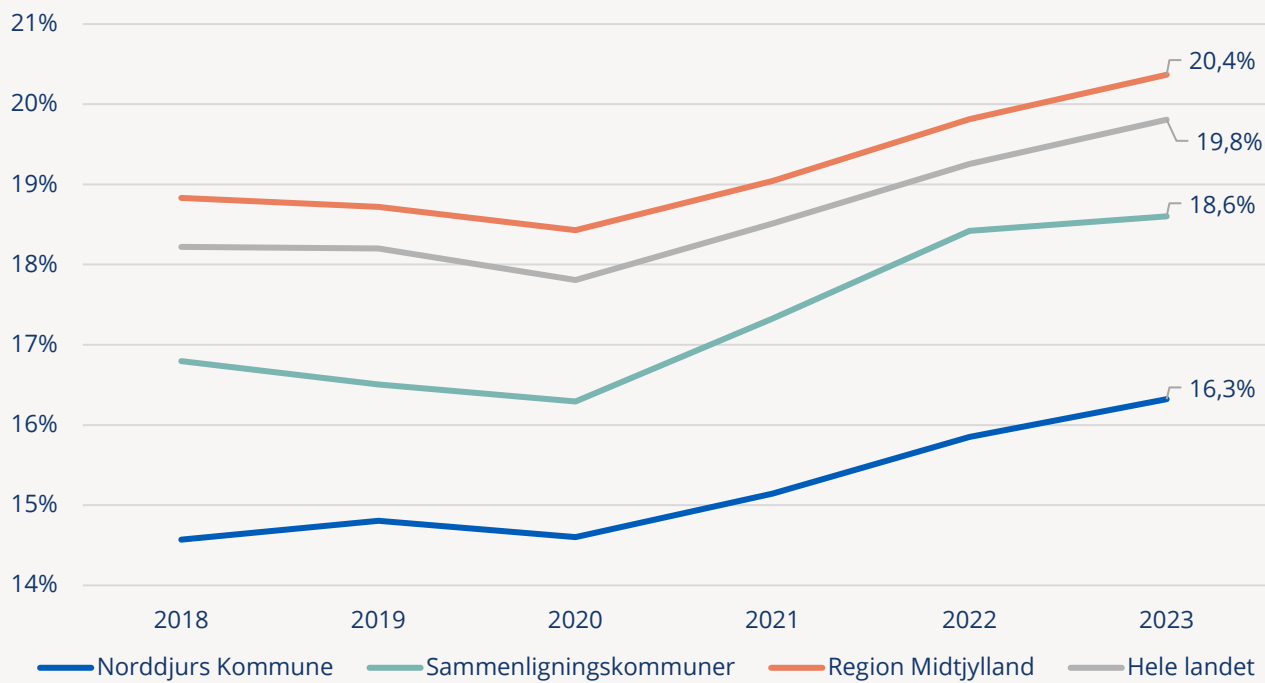
Stigning i andelen af virksomheder, der har eksport

Eksportvirksomheder er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse, og de bidrager i høj grad til både den lokale og regionale værdiskabelse. Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2018-23, mens figur 5.4 viser eksportvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer i Norddjurs Kommune og Region Midtjylland under ét.

Den første figur viser, at andelen af eksportvirksomheder i Norddjurs Kommune er steget i perioden, men stadig ligger under regions- og landsgennemsnittet. Udviklingen følger trenden i sammenligningskategorierne.

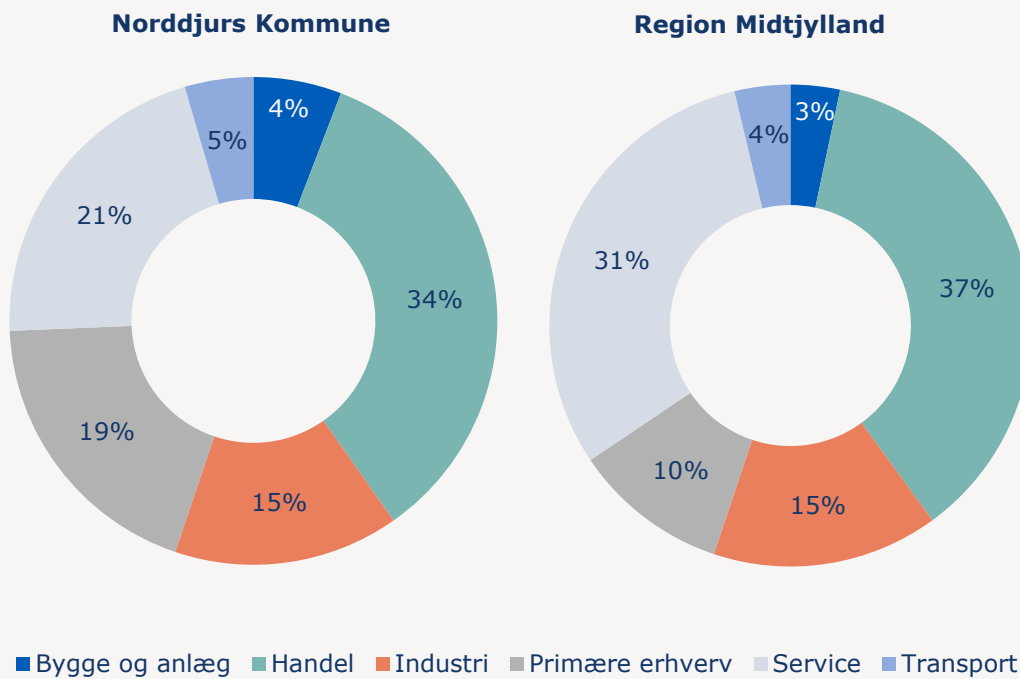
Samtidig fremgår det af figuren til højre, at eksporten i Norddjurs Kommune primært drives af virksomheder inden for handel, service og primære erhverv. Sammenlignet med regionen er andelen af eksportvirksomheder inden for service lavere, mens de primære erhverv fylder en større andel.

Figur 5.3. Udvikling i andel virksomheder, der har eksport, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

Figur 5.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2023

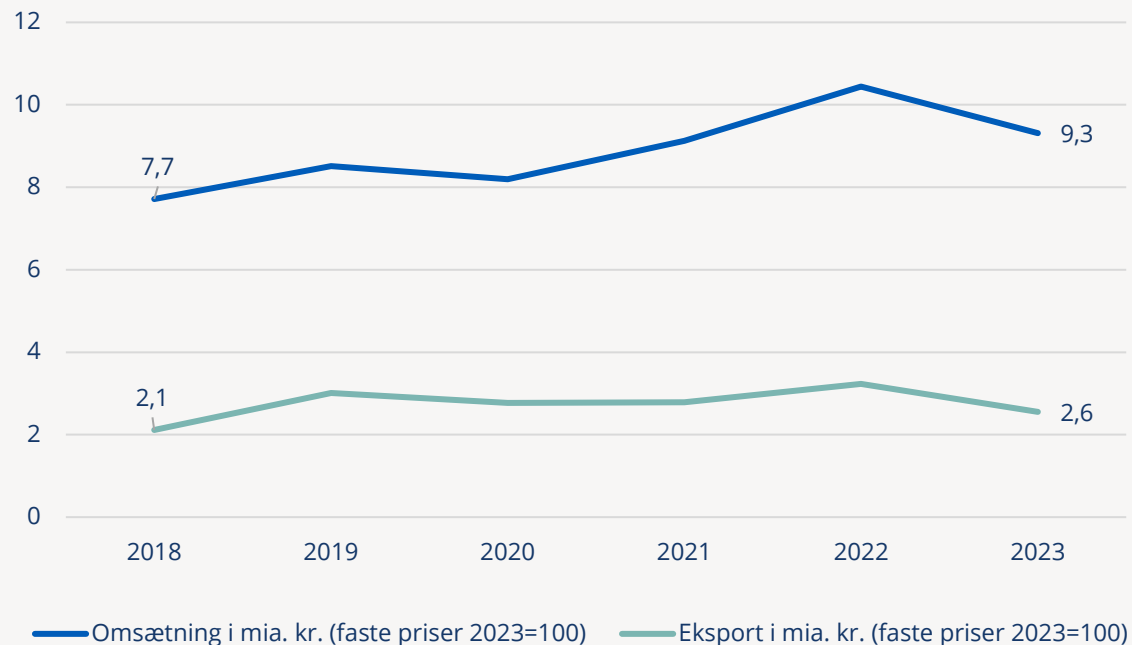
Eksportværdien i Norddjurs Kommune falder i 2023

Mens analysen på forrige side gav et billede af, hvor mange virksomheder der eksporterer, giver figurerne nedenfor et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der afsætter varer og ydelser uden for landets grænser. Samtidig viser figur 5.5 udviklingen i den samlede omsætning blandt virksomheder med eksport.

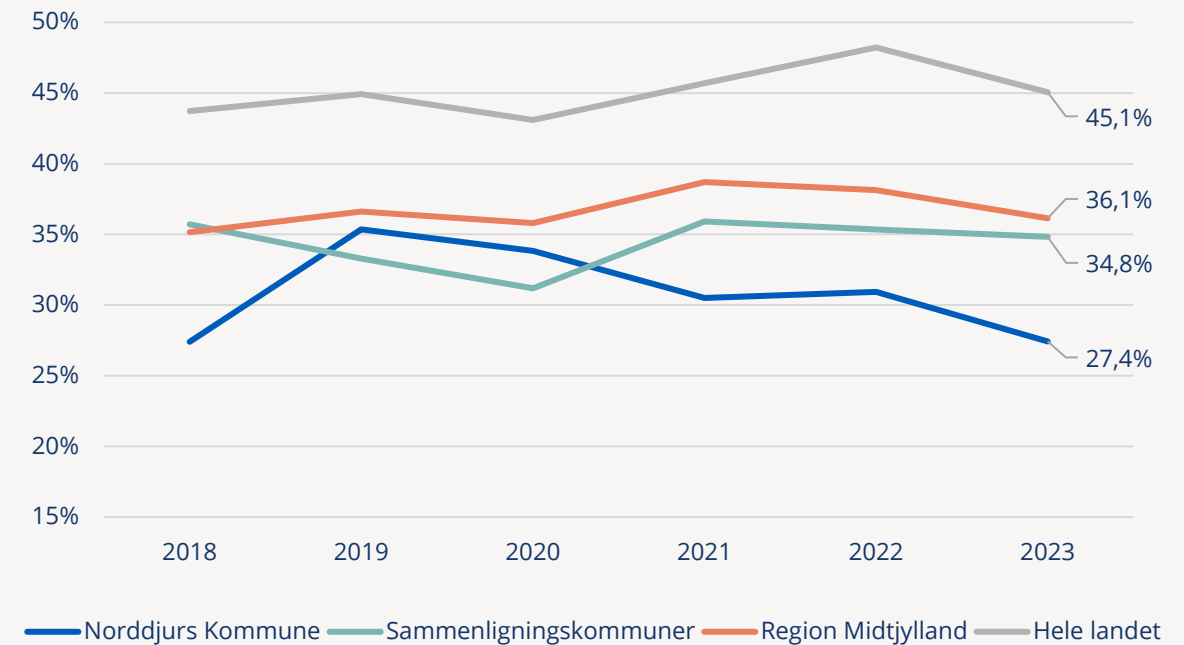
Det fremgår, at eksportværdien i kommunen steg svagt i perioden 2018-22, men faldt i 2023, hvor den lå på 2,6 mio. kr. Også den samlede omsætning blandt de eksporterende virksomheder toppede i 2022.

Figur 5.6 viser, at eksportens andel af omsætningen i kommunens eksportvirksomheder gennem hele perioden har ligget under både regions- og landsgennemsnittet. De seneste år er eksportandelen blandt Norddjurs-virksomhederne desuden faldet, så den nu ligger på samme niveau som i 2018.

Figur 5.5. Udvikling i samlet omsætning og eksport blandt eksporterende virksomheder i Norddjurs Kommune, mia. kr., 2018-23

Figur 5.6. Udvikling i eksportens andel af omsætningen i eksporterende virksomheder, 2018-23

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

6

Udvalgte initiativer

De midtjyske kommuner har iværksat mange initiativer, der har til formål at stimulere den lokale erhvervsudvikling på de områder, der er gennemgået i denne rapport.

Dette sidste afsnit beskriver helt nye eller virkningsfulde indsatser, som kommunen har gennemført eller finansieret, og som kan være til inspiration for andre midtjyske kommuner.

Titel på initiativ

Tekst xxxx

Tekst xxxx

[angiv gerne tidspunkt for igangsættelse, formål og målgruppe, indhold/design af virkemiddel og overvejelser bag, resultater/forventede effekter]

Titel på initiativ

Tekst xxxx

Tekst xxxx

[angiv gerne tidspunkt for igangsættelse, formål og målgruppe, indhold/design af virkemiddel og overvejelser bag, resultater/forventede effekter]

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group